

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

НАЦРТА ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА

ЗАКОНА О ЗАШТИТИ ПРИРОДЕ

I УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење овог закона је члан 97. тачка 9. Устава Републике Србије, према коме Република Србија уређује и обезбеђује систем заштите и унапређења животне средине.

II РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА И ЦИЉЕВИ КОЈИ СЕ ОСТВАРУЈУ

Разлог за доношење предложених измена Закона о заштити природе („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 91/10-исправка, 14/16 и 95/18-други закон - у даљем тексту: Закон) је потреба да се отклоне одређени проблеми и недостаци који су уочени у досадашњој примени Закона, обавеза усклађивања са одредбама Закона о планском систему Републике Србије („Службени гласник РС”, број 30/18) као усклађивања са Законом о инспекцијском надзору („Службени гласник РС”, бр. 36/15, 44/18-др. Закон и 95/18). Такође, поједине одредбе Закона којима је извршено усклађивање са прописима Европске Уније, потребно је прецизирати и отклонити недостатке који су уочени у досадашњој примени тих одредаба Закона. У том смислу одредбе које се односе на поступак Оцене прихватљивости за еколошку мрежу као и одредбе о еколошкој мрежи су детаљније разрађене и потпуније дефинисане, чиме се један од најважнијих процеса у заштити природе, а то је процес успостављања еколошке мреже Републике Србије, односно еколошке мреже Европске Уније, НАТУРА 2000, дефинише у складу са захтевима Директиве 92/43/EЕЗ о очувању природних станишта и дивљих животињских и биљних врста (у даљем тексту: Директива о стаништима) и Директиве 2009/147/EЗ о очувању дивљих птица (у даљем тексту: Директива о птицама).

Такође, један од разлога за предложеним изменама су проблеми до којих је довела изградња малих хидроелектрана (у даљем тексту: МХЕ) у заштићеним подручјима, уз велико негодовање и противљење како грађана који живе у непосредном окружењу односно у тим заштићеним подручјима, тако и стручне јавности, многобројних представника стручних и других институција, Заштитника грађана, невладиног сектора и других.

У вези са актуелном ситуацијом и проблемима који су настали због изградње малих хидроелектрана, потребно је предпочити контекст, односно историјат изградње МХЕ, као и планска, стратешка и правна документа којима је омогућена изградња МХЕ у Републици Србији.

У Србији се око 10,4% укупног енергетског потенцијала налази у водотоцима на којима се могу градити мале хидроелектране. Процене су базиране на Катастру малих хидроелектрана из 1987. године којим је описано 856 локација за изградњу МХЕ, снаге од 90 kW до 8,5 MW, укупне снаге 449 MW и 1 590 GWh, при чему око 90% локација

поседује технички потенцијал снаге испод 1 MW. Поред ових 856 локација које се налазе у ужој Србији, према катастру малих хидроелектрана у АП Војводини постоји потенцијалних 13 локација погодних за изградњу капацитета.

Озбиљније разматрање коришћења потенцијала малих хидроелектрана у Србији почиње крајем осамдесетих година прошлог века, када су Енергопројект и Институт Јарослав Черни урадили Катастар Малих хидроелектрана у Републици Србији. Тај документ је показао значајан енергетски потенцијал којим Србија располаже у малим водотоковима.

Политика развоја електропривреде после Другог светског рата била је врло кратко време усмерена на изучавање и изградњу малих хидроцентрала. У том кратком периоду изграђен је известан број мањих хидроелектрана, а затим су истраживања мањих водотокова у циљу изградње МХЕ запостављена. У том периоду углавном су грађене велике хидроелектране попут Ђердапа, Бајине Баште и др.

Имајући у виду чињеницу да је Просторним планом РС утврђено да се МХЕ граде на основу техничке документације, која је израђена према правилима градње просторних планова подручја посебне намене и јединица локалне самоуправе и да је Катастар малих хидроелектрана из 1987. године представљао документациону подлогу за локације за изградњу МХЕ које су дефинисане Просторним планом РС, као и да су прегледом и анализом постојећег катастра малих хидроелектрана констатовани следећи општи недостаци, и то:

- У Катастру МХЕ Србије нису узета у обзир ограничења у погледу управљања режимом вода, водоснабдевања, канализација и санитарне заштите вода, заштите природних и културно историјских вредности;
- У катастру није урађена техно-економска анализа како би се извршила оцена локације за изградњу мале хидроелектране;
- У постојећем катастру није посвећена пажња дефинисању минимално одрживог протока – гарантованог протицаја који се мора испустити на водозахвату, што је у данашње време неопходно и обавезно. Такође када би се извршило детаљније сагледавање минимално одрживог протока и периода маловођа велики број профиле на којима је у старом катастру вршена могућност изградње МХЕ не би могао да уђе у нови катастар. Претходно наведено се најпре односи на профиле где је средњи протицај вредности испод 150 l/s, на водотоковима бујичног карактера, тако да је реално очекивати да хидроелектране на оваквим водотоковима не раде практично нешто мање од пола године, тако да ће и производња бити мања.
- Постојећи катастар није обухватио геолошке карте на којима би садржао приказ геолошке грађе терена на локацији МХЕ (посебно за МХЕ уз коју би се градиле бране и акумулације), положаје могућих клизишта и евентуално крупнијих раседа.

Подаци из Катастра малих хидроелектрана Републике Србије често не одговарају стварном стању на терену и не би их требало стриктно примењивати у данашњим условима без техно-економске и посебно еколошке евалуације решења и сагласно оптималном коришћењу расположивог потенцијала водотока. Услед значајног протока времена од израде ових катастара и насталих промена у простору и хидрологији, исти се могу користити као документациона подлога за припрему изградње МХЕ уз

неопходност претходне провере стања у простору и хидрологији. Ове објекте је могуће градити и на другим локацијама, уз сагласност надлежног министарства у погледу максималног искоришћења енергетског потенцијала водотокова и сагласности других министарстава и институција. Мале хидроелектране, нису еколошки прихватљиве на деловима заштићених подручја без обзира на режим заштите, што треба имати у виду као један од критеријума приликом ревизије локација малих хидроелектрана и проглашења заштићених подручја.

2010. године, када је у Србији почeo да се примењујe систем „фид-ин” тарифа, присутан је континуирани раст нових капацитета за производњу електричне енергије из обновљивих извора енергије. Раст је значајнији са аспекта броја новоизграђених капацитета него у погледу инсталисане снаге.

Треба такође нагласити да је пре свих, коришћење вода и управљање водама у надлежности министарства надлежног за воде. Закон о водама („Службени гласник РС”, бр.30/10,93/12,101/16,95/18 95/18-др.закон), садржи одредбе о водним објектима за производњу хидроелектричне енергије и друге намене - бране са акумулацијама, доводни и одводни канали и уређаји који им припадају.

Према том закону, члан 24), Интегрално управљање водама (у даљем тексту: управљање водама), у смислу овог закона, чини скуп мера и активности усмерених на одржавање и унапређење водног режима, обезбеђивање потребних количина вода захтеваног квалитета за различите намене, заштиту вода од загађивања и заштиту од штетног дејства вода.

Управљање водама је у надлежности Републике Србије.

Управљање водама Република Србија остварује преко Министарства и других надлежних министарстава, органа аутономне покрајине, органа јединице локалне самоуправе и јавног водопривредног предузећа.

У складу са тим законом, управљање водама заснива се између осталог на:

1) начелу одрживог развоја - управљање водама мора се одвијати тако да се потребе садашњих генерација задовољавају на начин којим се не угрожава могућност будућих генерација да задовоље своје потребе, односно мора се обезбедити коришћење вода засновано на дугорочној заштити расположивих водних ресурса, по количини и квалитету.

У складу са тим законом прописане су надлежности и процедуре и у поступку изградње малих хидроелектрана, издавање водних услова, сагласности и дозвола.

Из наведеног следи, да су мале хидроелектране, фактички и правно, присутне у Републици Србији, више деценија, па већ Катастар из 1987. године, као што је речено предвиђа потенцијалне локације за њихову изградњу а исти је планиран да се ревидира. Такође просторни планови од републичког до локалног нивоа садрже планиране локације за изградњу малих хидроелектрана.

С обзиром да је већ недавно усвојеним Законом о обновљивим изворима енергије („Службени гласник РС”, број 40/21) забрањена изградња малих хидроелектрана у заштићеним подручјима, као једног од видова обновљивих извора енергије, овим изменама се постиже усаглашавање законских прописа Републике Србије.

Такође, имамо захтеве и велику друштвену кампању против изградње малих хидроелектрана, где одређени стручни кругови дају стручне аргументе доказујући њихову штетност по природу и животну средину, и мале готове занемарљиве ефекте у смислу енергетског потенцијала.

Са друге стране, морамо бити свесни чињенице да је природа у свету али и у нашој земљи, под великим притиском различитих фактора угрожавања и многе биолошке врсте су у већем или мањем степену угрожене, на прагу нестајања или су чак заувек изгубљене.

Територија Србије, обухвата 7,67 % заштићених подручја и као таква припада једном од најзначајнијих центара биодиверзитета у Европи, са бројним специфичним екосистемима. Србија поседује богат генофонд дивљих и гајених биљних и животињских врста и варијетета који представљају незаменљиве ресурсе за развој многих привредних грана, пре свега польопривреде, шумарства, рибарства, туризма и др.

Као најочуванији и најдрагоценји објекти природе и значајни центри биолошке разноврсности, заштићена подручја на територији Републике Србије стављена су под заштиту у складу са националним законодавством и међународним уговорима. Заштићена подручја у Републици Србији представљају подручја која по својим еколошким, биогеографским и другим карактеристикама представљају природне целине од изузетног значаја са екосистемима и пределима посебних вредности у погледу изворности, биолошке разноврсности, репрезентативних геоморфолошких, геолошких, хидролошких и других појава и процеса, као и културно-историјских вредности и антропофеномена насталих у интеракцији човека и природе.

Национални паркови, резервати, споменици природе, предели изузетних одлика и паркови природе представљају очувани део природе посебних природних вредности и предела, због којих имају трајни еколошки, научни, културни, образовни и здравствено-рекреативни значај.

Заштићена подручја у Републици Србији представљају подручја која по својим еколошким, биогеографским и другим карактеристикама представљају природне целине од изузетног значаја са екосистемима и пределима посебних вредности у погледу изворности, разноврсности вегетације, флоре и фауне, репрезентативних геоморфолошких, геолошких, хидролошких и других појава и процеса, културно-историјске вредности и антропофеномена насталих у интеракцији човека и природе и као такви налазе се под заштитом државе. Стављају се у функцију спровођења укупне заштите и развоја природних ресурса и свих осталих вредности, специфичности и феномена, Законом о заштити природе („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10 и 91/10-исправка) и актима о проглашењу заштићених подручја, као добра од општег интереса.

Просторним планом Републике Србије („Службени гласник РС”, број 88/10), површина заштићених подручја, која је планирана за заштиту до 2015. године је око 10% а до 2021. године око 12%.

Заштита природе у Републици Србији, уређена је Законом о заштити природе, који уређује очување природе, биолошке, геолошке и предеоне разноврсности, као дела животне средине. Законом је извршено усаглашавање са ратификованим међународним

уговорима у области заштите биодиверзитета, као и директивама ЕУ о заштити природе.

Поред Закона о заштити природе у оквиру система заштите природних богатства и заштићени подручја, обухватају Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 135/04), Закон о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 36/09), одредбе чланова 6. и 7. Закона о националним парковима, Закон заштити и одрживом коришћењу рибљег фонда („Службени гласник РС“, број 36/09), Закон о просторном плану Републике Србије од 2010. до 2020 године („Службени гласник РС“, број 88/10) и други.

Област одрживог коришћења заштићених подручја регулишу и други закони из надлежности министраства пољопривреде, шумарства, водопривреде, енергетике, грађевинарства, саобраћаја, рударства итд.

Ти највреднији делови Републике Србије се и стављају под заштиту, између остalog и ради очувања природних активности које већ постоје на тим подручјима и које би се могле развијати и морале усмерити ка очувању основних вредности тог подручја, што и представља систем одрживог развоја, односно усклађеност економског и друштвеног развоја с једне стране и заштите природе друге стране.

Законом о заштити природе („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 91/10-исправка, 14/16 и 95/18-други закон - у даљем тексту: Закон), установљени су режими заштите у заштићеним подручјима, у члану 35. Закона, на основу кога је изградња хидроенергетских објеката забрањена само у првом режиму заштите, односно у другом и трећем режиму заштите изградња хидроелектрана и хидротехничких радова се ограничава, тј. могућа је. Истим чланом дато је овлашћење Влади да ближе пропише режиме заштите, поступак и начин њиховог одређивања и објекте, радове и активности који су забрањени или ограничени.

Уредбом о режимима заштите („Службени гласник РС“, број 31/12), донетој на основу члана 35. став 12., прописано је:

Режим заштите II степена радове и активности ограничава на:

1) регулацију и преграђивање водотока, формирање водоакумулација код којих вода која дотиче, или се додатно задржава или акумулирана вода, ограничава на количину до укупно 10 милиона m³, мелиорационе и друге хидротехничке радове, на површину до укупно 5 ha;

2) изградњу хидроелектрана појединачне снаге максимално до 5 MW.

Режим заштите III степена радове и активности ограничава на:

1) изградњу других индустријских објеката и то на изградњу мањих објеката за претежно локалне потребе, као и изградњу енергетских објеката и мини хидроелектрана снаге максимално до 30 MW;

Сагласно члану 9. Уредбе о режимима заштите, радови који нису забрањени, као и радови за које се основано претпоставља да могу имати неповољне последице на заштићено подручје, подлежу процедури процене утицаја на животну средину и прибављања сагласности у складу са законом. Такође, чланом 6. исте Уредбе, прописано је и то да радови и активности који су ограничени Уредбом о режимима заштите, а угрожавају неку од темељних вредности заштићеног подручја, могу се забрањују се у складу са законом којим се уређује заштита природе, актом о проглашењу заштићеног подручја и међународним уговорима. У складу са чланом 57.

Закона о заштити природе за радове и активности, односно извођење пројекта на заштићеном подручју спроводи се поступак процене утицаја на животну средину, уз обавезно прибављање акта о условима и мерама заштите природе. За радове и активности, односно пројекте за које се не спроводи поступак процене утицаја на животну средину, а који могу имати утицај на вредности и обележја заштићеног подручја, извођач радова, односно носилац пројекта, дужан је да од завода прибави акт о условима и мерама заштите природе.

У односу на оваква законска решења, уз поштовање прописаних услова, уз прописани инспекцијски надзор, прописани надзор од стране управљача заштићеног подручја, као и многе друге одредбе разних закона који дају овлашћења за поступање, може се рећи да је у нормативном смислу у великој мери обезбеђена заштита природе и санкционисање у случајевима противзаконитог поступања и без обзира што је изградња МХЕ омогућена у заштићеним подручјима.

Чињеница је међутим, да је у пракси дошло до великог уништавања природе, водених токова и других сегмената животне средине, да ли због непоступања од стране инвеститора у складу са издатим дозволама, условима и сагласностима или пак недовољне контроле и надзора од стране свих надлежних органа, непознавања закона, законских могућности, непоступања у складу са овлашћењима која имају сви актери и сва заинтересована лица у сваком од поступака који за крајњи циљ имају изградњу МХЕ у заштићеном подручју. Све наведено довело је до великог нездадовљства и опште кампање за забрану изградње МХЕ уопште, а поготову у заштићеним подручјима.

Треба истаћи да сваки од релевантних прописа који садржи одређене процедуре за издавање услова, сагласности и дозвола а које за за крајњи исход имају изградњу мале хидроелектране, је управни поступак, па је и правни пут за поништај тих аката, прописан законом који уређује управни поступак као и сваким од тих посебних закона.

Такође, треба имати у виду негативне утицаје привредних активности на укупно стање биодиверзитета, еколошки значајна станишта, природне реткости, као и угрожене врсте и предела у заштићеним подручјима. Негативне последице се посебне одражавају на стање шумских екосистема и посебно осетљивих екосистема (влажна и мочварна станишта, степе и шумостепе, пешчаре, континенталне слатине, високо планинска станишта и др.)

Морамо бити свесни чињенице да заштита природе, може да се оствари само уз међуресорску, мулти и интердисциплинарну сарадњу у овој области. Уколико се не обезбеди уградња критеријума заштите биодиверзитета у секторске политике развоја, као што су енергетика, пољопривреда, шумарство, водопривреда и др. нећемо моћи ефикасно да остваримо заштиту животне средине, јер је заштита и одрживо коришћење биодиверзитета, уствари најважнија карика за остваривање тог циља.

Постизање циљева заштите природе захтева пре свега успостављање ефикасних механизама за добијање одговарајућих информација и података за вредновање биодиверзитета, утврђивање фактора угрожавања и процену степена угрожености екосистемске, специјске и генетичке компоненте биодиверзитета и разумевање међузависности и условљености привредног развоја капацитетима и ограничењима природних ресурса.

Тако се у научном раду Мале хидроелектране деривационог типа: беззначајна енергетска корист и немерљива еколошка штета, Шумарског факултета у Београду, истиче следеће:

„У складу са Националним акционим планом за производњу енергије из обновљивих извора у Србији је до сада изграђено око 90 малих хидроелектрана (МХЕ), док је планирана изградња 850 МХЕ, доминантно деривационог типа, у брдско-планинским подручјима Србије, углавном, у заштићеним природним подручјима (Национални паркови, Паркови природе, Специјални резервати природе). Србија је најсиромашнија земља Балкана када су у питању аутохтоне површинске воде, а управо на еколошки и хидролошки највреднијим речицама започело је спровођење масовне градње МХЕ. Проблеми који су уочени изградњом постојећих МХЕ захтевају хитно преиспитивање процедуре за издавање дозвола, како за планиране тако и изграђене објекте, уз императив забране даље градње у заштићеним подручјима. Други начини производње енергије из обновљивих извора имају далеко мање негативне ефекте на животну средину, а ако би се губици Електропривреде Србије (ЕПС) приликом преноса електричне енергије од произвођача до корисника смањили за само 2%, била би сачувана количина која би елиминисала потребу за деривационим МХЕ.

Планиране и изграђене МХЕ у Србији имају инсталисану снагу, углавном у опсегу 0,1-0,5 MW, ретко више од 1MW. Уколико би се изградило свих планираних 850 МХЕ, било би обезбеђено свега 2-3,5% потреба у енергетском билансу Србије на годишњем нивоу, али би то значило да је девастиран највећи део квалитетних водотокова брдско-планинског региона Србије.

СТАЊЕ У СВЕТУ И РЕГИОНУ

У Европској Унији је изграђено око 23.000 хидроелектрана, од чега је око 91% МХЕ (21.000). МХЕ производе свега 13% електричне енергије добијене снагом воде, док веће хидроелектране са бројчаним учешћем од 9% производе чак 87% од укупне електричне енергије. Када се наводи пример Немачке, истиче се да је изграђено чак 7.300 МХЕ, али се често изоставља подatak да оне доприносе са свега 0,06% у билансу произведене електричне енергије на годишњем нивоу, са тешким еколошким последицама, пре свега, угрожавањем или потпуним уништењем живог света. Други пример је Аустрија, где 2.202 МХЕ производе свега 4% електричне енергије добијене снагом воде, док 417 већих хидроелектрана производи 96% електричне енергије. Управо због малог енергетског доприноса, а фаталних еколошких последица, власти у САД су уклониле више од 1.000 МХЕ (углавном деривационог типа), у периоду 1993-2017. Слични процеси се одвијају у Француској, Шпанији, Немачкој и Шведској. Преграђивање мањих водотокова значајно је смањило бројност појединих врста риба и других организама, тако да је квалитет више од 70% станишта у ЕУ оцењен као „неповољан, неодговарајући или лош”. Готово 47% европских водотокова нема „добар еколошки статус”, у складу са критеријумима ЕУ- Water Framework Directive. Озбиљне дискусије о целисходности коришћења МХЕ, поготово у брдско-планинским подручјима, се воде и у Европском парламенту због изражених негативних, еколошких ефеката, поготово у алпским областима Аустрије, Немачке, Француске и Италије. Највише примедби се односи на деградацију екосистема, смањење биодиверзитета,

фрагментацију станишта риба и појачану ерозију. Европска комисија је Румунији дала обавезујући налог да испита одрживост концепта МХЕ, јер су у јаком кратком периоду изградили више од 500 објеката и значајно нарушили квалитет акватичних екосистема у својим брдско-планинским подручјима.

Предлаже се укидање стимулативних („феед-ин“) тарифа које се примењују за енергију произведену у МХЕ, јер се на тај начин стварају неједнаки услови на тржишту и иницирају могући коруптивни процеси, уз малу енергетску корист и несразмерно велику еколошку штету.

Према Студији европских организација које се баве заштитом водотокова, осам МХЕ је изграђено у Албанији, Хрватској и Македонији, средствима Европске банке за обнову и развој (EBRD) и Европске инвестиционе банке (EIB), у периоду 2013-2015. То је довело до нестанка или смањења популација ендемских и заштићених врста риба, угрожавања водоснабдевања локалних заједница и интензивне ерозије на приступним путевима. Установљени су драстични примери кршења националних законодавстава и стандарда заштите животне средине, које примењују међународне финансијске институције, тако да EBRD и (EIB) преиспитују своју пословну политику за 2018. годину, по питању финансирања градње МХЕ. Ипак, на Балкану је планирана изградња чак 2.700 објеката, иако је овај регион већ сада један од најугроженијих текућим климатским аномалијама, које између остalog, доводе до значајно редукованих протицаја у маловодним периодима.

СТАЊЕ У СРБИЈИ

Процес изградње МХЕ започиње са преграђивањем водотокова и формирањем водозахватних грађевина, после чега се постављају деривациони цевоводи, просечне дужине 1-3 км, некада и читавих 5 км, којима се вода транспортује до машинске зграде са турбинама, одакле се враћа у водоток. Градња се обавља коришћењем тешке механизације, уз потпуну деструкцију речног корита и приобаља, што има фаталне последице по живи свет акватичног екосистема. Током маловодних периода власници МХЕ готово сву воду усмеравају у деривационе цевоводе, јер са већом количином воде производе више енергије и остварују већи профит. На тај начин корито остаје суво на деоницама и од неколико километара, што доводи до потпуног уништења живог света у водотоку.

Према расположивим подацима до августа 2019. године, које су доставили управљачи заштићених подручја, а на основу анализе Министарства заштите животне средине, број МХЕ у заштићеним подручјима, је следећи:

- ИЗГРАЂЕНО: **18**
- У ИЗГРАДЊИ: **5**
- У ПЛАНУ/НИЈЕ ИЗГРАЂЕНО: **51**
- НИЈЕ У ФУНКЦИЈИ: **1**
- САМО ВОДОЗАХВАТ У ЗП: **3**

Приликом израде техничке документације потребно је одредити „биолошки минимум“, односно „еколошки оджив проток“, који би требало да обезбеди опстанак акватичног екосистема. У свим пројектима за МХЕ у Србији овај противај се одређује на основу примене рачуна вероватноће, емпиријских или статистичких метода.

Међутим, репрезентативан „биолошки минимум”, могуће је одредити тек после дефинисања хидробиолошких карактеристика водотока, на основу детальног мониторинга живог света. Мониторинг се обавља симултаним радом стручних лица из области хидробиологије и хидрометрије, после чега следи успостављање функционалне везе између неопходних услова за опстанак живог света у водотоку и одговарајућих нивоа воде (протицаја). Тек после тога може се детерминисати „биолошки минимум”, односно, „еколошки одржив проток”. Детаљан мониторинг акватичних екосистема, пре израде пројектне документације, није обављен ни за једну МХЕ у Србији, тако да се поставља питање репрезентативности усвојених вредности „биолошког минимума”, односно, нема доказа да тако одређени протицаји обезбеђују услове за опстанак живог света у речном току.

Један од обавезних грађевинских елемената на преградним местима за МХЕ су „рибље стазе”, које би требало да обезбеде кретање ихтиофауне узводно и низводно од водозахвата. Међутим оне су углавном без воде, засуте наносом или грањем, дакле потпуно нефункционалне. Међутим, ситуација није боља ни у другим земљама: од 212 анализираних рибљих стаза у Немачкој, само 10% рибе уочавају као могућу путању кретања, а свега 5% испуњава критеријуме за ефикасно кретање риба.

Сличне резултате показују истраживања обављена у Аустрији и САД.

На жалост, довољно је погледати примере Јошаничке реке (падине Копаоника), Бистрице (околина Нове Вароши) и Црновршке реке (Стара планина, на деоници од села Црни Врх према селу Балта Бериловац), да би се разумеле катастрофалне еколошке последице градње МХЕ у Србији. Оно што посебно забрињава јесте чињеница да су Јошаничка и Црновршка река у заштићеним подручјима где је примарни циљ очување природних вредности а не производња енергије.

Аутори научног рада, као илустративан негативан пример планирања, наводе Парк природе „Стара планина” где је предвиђена изградња 58 МХЕ. Један од закључака овог научног рада, је и тај да је потребно забранити градњу МХЕ у заштићеним природним подручјима у Републици Србији, што је и захтев многобројних грађана, органа и организација.

С обзиром на све могуће нејасноће, евентуалну пренормирањост, комликоване процедуре прописане различитим законима, а у односу на захтеве јавности, експанзију изградње малих хидроелектрана у заштићеним подручјима, штету која се наноси природи и животној средини, која је немерљива у односу на добит коју појединци имају од изградње малих хидроелектрана, најефикасније решење за спречавање оваквих активности у будућности, у заштићеним подручјима што је материја уређена Законом, је измена и допуна одредаба тога закона на начин да се забрани изградња хидроенергетских објеката у заштићеним подручјима.

III ОБЈАШЊЕЊА ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТУТУТА

Чланом 1. Закона у члану 5. став 1. додаје се нова тачка 8. којом се дефинише начело предострожности, када постоји претња настанка значајне или неповратне штете за заштићено природно добро, значајнох негативног утицаја на циљеве очувања или целовитости еколошке мреже, недостатак научних података неће бити узет као разлог

за недовоношење одлуке, одлагање или непредузимање мере за спречавање угрожавања и деградације природе.

Циљ измене је дефинисање руководећег правног начела за примену одредби Закона којима се преносе захтеви из члана 6, 7. и 16. Директиве 92/43/EЕЗ о очувању природних станишта и дивљих животињских и биљних врста - Директива о стаништима и члана 9. Директиве 2009/147/EЗ о очувању дивљих птица - Директива о птицама. У складу са пресудама Суда правде ЕУ, надлежни органи држава чланица су у обавези да приликом селекције и испитивања значајних негативних утицаја планова и пројекта на циљеве очувања и целовитости подручја која су проглашена у складу са овим Директивама примене начело предострожности. Наиме, у складу са начелом предострожности, приликом примене члана 6. став 3. Директиве о стаништима на појединачне случајеве, органи надлежни за одобравање плана или пројекта су у обавези да, у случају немогућности искључења разумне научне сумње у погледу ризика значајних негативних утицаја плана или пројекта на циљеве очувања Посебних подручја заштите (special areas of conservation – SACs) и Подручја под посебном заштитом (special protection areas – SPAs), одбију да дају своју сагласност пре спровођења/извођења предложеног плана или пројекта. Такође, начело предострожности се примењује и у поступцима одобравања изузећа о одређивању услова под којима се изузимају од забране одређене активности у складу са чланом 12. Директиве о стаништима и чланом 9. Директиве о птицама које могу довести до угрожавања дивљих врста које су под посебном заштитом у складу са директивама. Важећи Закон о заштити животне средине у члану 9. дефинише начела предострожности на начин који није адекватан за потребе заштите природе јер не препознаје битан услов примене принципа предострожности у условима научне неизвесности у погледу ризика. С тим у вези, предложеном одредбом се попуњава уочена правна празнина и уводи ово правно начело заштите животне средине, прилагођено посебним циљевима заштите природе и захтевима Директива који су пренети у важећим члановима 10. (оцене прихватљивости), 38. (еколошка мрежа) и 75. (Дозвољене радње са строго заштићеним дивљим врстама) и/или предложене изменама и допунама Закона.

Чланом 2. Закона у члану 8. у ставу 2. увезује се поступак оцене прихватљивости са давањем сагласности министарства надлежног за послове заштите животне средине, за основе, планове и програме који обухватају заштићено подручје или чије спровођење може имати значајан негативан утицај на циљеве очувања и целовитост еколошки значајног подручја. Наведеном изменом прецизира се да планови и програми који су у припреми а који могу имати значајан утицај на циљеве очувања и целовитости еколошки значајног подручја могу бити донети само након спроведеног поступка оцене прихватљивости и у складу са одлуком којом се даје сагласност и дефинишу услови прихватљивости спровођења плана/програма за еколошки значајно подручје. С тим у вези, предложеним решењем се прецизира да се сагласност на такве планове и програме а који се односе на целовитост еколошке мреже, може дати искључиво након спроведеног поступка у складу са чланом 10. који регулише поступак оцене прихватљивости. и регулише поступак утврђивања постојања преовладавајућег јавног интереса за спровођење плана за који се у поступку оцене прихватљивости утврди да може имати значајан утицај на циљеве очувања и целовитости еколошки

значајног подручја. Другим речима, предложеним решењем се отклања правна недоумица у погледу правног основа (односно одредбе која регулише питање начина давања претходне сагласности на такве планове и програме) и надлежности за давање претходне сагласности на планове и програме чије спровођење може имати значајан утицај на циљеве очувања ових подручја. С тим у вези, једино орган који је надлежан за спровођење оцене прихватљивости може давати сагласност за планове и програме са могућим значајним утицајем на еколошки значајно подручје и то тек након што утврди и оцени све могуће значајне утицаји спровођења таквих планова и изведе све потребне доказе у Законом утврђеном посебном управном поступку. Наиме, у смислу члана 6. став 3. Директиве о стаништима који је пренет важећим чланом 10. Закона, не постоји замена за поступак оцене прихватљивости (appropriate assessment, енгл.) када су у питању планови који могу имати значајан утицај на циљеве очувања и целовитости Посебних подручја заштите (special areas of conservation – SACs) и Подручја под посебном заштитом (special protection areas – SPAs). Новим решењем да претходна сагласност за план или програм који сам или заједно са другим пројектима, плановима и програмима може имати значајан негативан утицај на циљеве очувања и целовитост еколошки значајног подручја, може бити дата тек након спроведеног поступка у складу са чланом 10. (оцене прихватљивости и поступак утврђивања постојања преовладавајућег јавног интереса). У супротном, пренос одредбе у члану 6. став 3. Директиве о стаништима не би био правilan јер би остављао могућност давања сагласности без претходно спроведене оцене прихватљивости.

Чланом 3. Закона мења се постојећи члан 9., и прописује да акт о условима заштите природе за националне паркове и заштићена подручја I и II категорије које проглашава Влада доноси министарство надлежно за заштиту животне средине, као и за заштићена подручја које проглашава надлежни орган аутономне покрајине доноси надлежни орган аутономне покрајине, чиме се обезбеђује да се приликом доношења и одређивања услова под којима се могу односно не могу обављати одређене активности у заштићеним подручјима, активније и правовремено упознају и укључе у поступак ови органи, а све у циљу спречавања нежељених последица по природу. Овим чланом дефинише се прецизније задржај акта о условима заштите природе. Уводи се термин стручне основе и дефинише садржан и орган који је доноси. Такође прописивањем обавезе достављања акта о условима заштите природе, управљачу заштићеног подручја, обезбеђује се адекватно учешће ових органа и управљачу заштићеног подручја. Тиме се отклањају недостаци у досадашњој пракси, када често наведена лица односно органи нису имали сазнања о издатим условима заштите природе, до момента када су почели одређени радови и активности, чиме се омогућава њихова благовремена реакција односно поступање у погледу евентуалне жалбе и другог правног лека. Се прецизира садржина акта о условима заштите природе, у случајевима када се ради о еколошки значајном подручју као и документација која се подноси уз захтев за издавање акта о условима заштите природе, за планове и пројекте који могу да утичу на циљеве очувања и целовитост еколошки значајног подручја. Додају се две нове тачке 8а. и 8б. Ново решење предвиђа да се у акту о условима заштите природе одреди мере ублажавања и/или спречавања значајних негативних утицаја на еколошки значајно подручје у складу са условима прихватљивости плана или пројекта који су утврђени одлуком органа у поступку оцене прихватљивости (тачка 8а.), односно праћења утицаја

њиховог спровођења на еколошки значајно подручје (тачке 8б). Наиме, предмет поступка оцене прихватљивости је утврђивање постојања могућих значајних негативних утицаја спровођења плана/пројекта на циљеве очувања и целовитост еколошки значајног подручја. Предлагач плана или носилац пројекта може у циљу отклањања сумње у погледу потенцијалних ризика сам предложити мере које су адекватне и довољне да отклоне све могуће значајне негативне утицаје, односно да утицаје спровођења плана/пројекта ублажи до мере у којем се може искључити сваки могући значајан ризик. Орган надлежан за спровођење поступка оцене прихватљивости ће одлуком одредити услове прихватљивости спровођења пројекта/плана односно мере ублажавања и/или спречавања значајних негативних утицаја на еколошки значајно подручје уколико сматра да су оне неопходне и довољне да искључе сваки ризик значајног утицаја, односно мере праћења утицаја током спровођења/извођења плана/пројекта. С тим у вези, надлежни орган мора бити везан одлуком донетом у поступку оцене прихватљивости и имати овлашћење да је спроведе тако што ће у акту о условима заштите природе прецизирати мере ублажавања, спречавања и/или праћења утицаја.

Предложеним чланом 4, предвиђено је брисање речи, односно орган надлежан за послове заштите животне средине јединице локалне самоуправе, у члану 10. став 1.чиме се поступак оцене прихватљивости односи на министарство надлежно за послове животне средине, као и надлежни орган аутономне покрајине. Такође наведени члан уређује поступак за утврђивање постојања преовладавајућег јавног интереса. Циљ овог члана је пренос обавезе из члана 6. став 4. Директиве о стаништима и поштовање начела ове одредбе Директиве да се приступању изузимања одређених пројеката од забране спровођења због могућих значајних утицаја може спровести тек након обавезно спроведене оцене прихватљивости (appropriate assessment, енгл.). Предвиђа се да је покретање овог поступка дозвољено само под условом да је претходно спроведена претходна фаза оцене прихватљивости у којем је захтев одбијен јер могући значајни утицаји плана/пројекта нису искључени. Такође, у ставу 1. су дефинисана четири додатна кумулативна услова која, prima faciae, морају бити задовољена за покретање овог поступка: 1.да не постоји друго алтернативно решење; 2. да постоје императивни разлози преовладавајућег јавног интереса укључујући и оне које се односе на заштиту здравља људи и јавне сигурности; 3. да су у захтеву предложене компензацијске мере за очување кохерентности еколошке мреже које је могуће спровести пре давања одобрења; и 4. да је захтев поднет у року од годину дана од правоснажности решења којим је пројекат или план одбијен у поступку претходне или главне оцене. Дефинисано је да о постојању преовладавајућег јавног интереса одлучује Влада на основу образложеног предлога Министарства, имајући у виду да она својим актом утврђује еколошку мрежу као и да ће када подручја постану део мреже Натура 2000 (као подручје од значаја за ЕУ) након чланства у ЕУ држава бити непосредно одговорна за правилну примену изузетка прописаног чланом 6. став 4. У складу са ставом 3. Министарство може одобрити пројекат/план по овом основу својим решењем тек када Влада утврди постојање преовладавајућег јавног интереса.

Чланом 5. Закона о изменама и допунама, прописано је да се у члану члану 18. став 5. брише, с обзиром да је обавеза прописивања минималног одрживог протока

прописана у члану 81. Закона о водама, као и овлашћење за доношење подзаконског акта о начину и мерилима за одређивање минималног одрживог протока.

Предложеним чланом 6. врши се усаглашавање са Законом о обновљивим изворима енергије, и врши се измена у члану 35. у ставу 6. тачка 1), после речи: „ветрогенератора,” додају речи: „хидроелектрана и других хидротехничких објеката за захватање и транспорт воде за потребе изградње и рада хидроелектрана”, а ставу 6. тачка 2), после речи: „преграђивање водотока,”, речи: „на објекте за регулацију и преграђивање водотока у функцији заштите од поплава”, а речи: „формирање водоакумулација” и реч: „хидроелектрана” бришу се., чиме се забрањује изградња хидроелектрана и других хидротехничких објеката и у другом режиму заштите, односно ограничава односно дозвољава изградња истих само за регулацију и преграђивање водотока у функцији заштите од поплава. У ставу 9. тачка 1), после речи: „и термоенергетских објеката,” додају се речи: „хидроелектрана и других хидротехничких објеката за захватање и транспорт воде за потребе изградње и рада хидроелектрана.”, а у ставу 9. тачка 2), после речи: „енергетских објеката”, додају се речи: (електрана на био гас, соларних електрана и ветрогенератора), објеката за регулацију и преграђивање водотока у функцији заштите од поплава,”, чиме се забрањује изградња хидроелектрана и других хидротехничких објеката и у трећем режиму заштите, односно ограничава односно дозвољава изградња истих само за регулацију и преграђивање водотока у функцији заштите од поплава. Такође после става 13. додаје се нови став 14. којим се изузимају од забрана постојећи објекти који се могу реконструисати у складу са прописима.

Предложеним чланом 7. у члану 36. у ставу 4. и бришу се речи „црвене књиге” и дефинише се да Црвене листе угрожених дивљих врста са локалитетима на којима се налазе, бројношћу популација и степеном угрожености, утврђује министар, на предлог завода.

Предложеним чланом 8. мења се постојећи члан 38. на начин да се прописује да се успоставља еколошка мрежа као кохерентна, функционално и просторно повезана целина ради очувања типова станишта од посебног значаја за заштиту, за обнављање и/или унапређивање нарушених станишта и за очување станишта дивљих врста флоре и фауне. Прописано је да еколошку мрежу чине: еколошки значајна подручја и еколошки коридори. Еколошки значајна подручја су: 1) подручја која су биогеографском заступљеношћу и репрезентативношћу значајна са очување типова станишта и станишта врста укључујући подручја за очување птица на националном нивоу у складу са прописима из области заштите природе у републици србији; 2) подручја од међународног значаја која су биогеографском заступљеношћу и репрезентативношћу значајна за очување типова станишта и станишта врста укључујући подручја за очување птица у складу са потврђеним међународним уговорима и општеприхваћеним правилима међународног права. 3) подручја од европског значаја која у биогеографском региону или регионима којима припадају значајно доприносе одржавању или обнављању у повољном статусу заштите природних станишних типова или врста, а такође могу значајно допринети кохерентности еколошке мреже НАТУРА 2000, и / или за одржавање биолошке разноврсности у биогеографском региону или дотичним регионима, у складу са обавезама Републике Србије у процесу приступања Европској унији. Такође је прописано да ће се подручја од европског значаја из става 3.

тачка 3) овог члана класификовати према следећим критеријумима:1) за заштиту типова станишта: а) степен репрезентативности природног типа станишта на локалитету, б) површина локалитета покривена природним типом станишта у односу на укупну површину покривену тим природним типом станишта на националној територији, ц) степен очуваности структуре и функција дотичног природног станишта и могућности обнављања, и д) глобална процена вредности подручја за очување дотичног природног станишта, а за 2) за заштиту станишта врста: а) величина и густина популације врста присутних на локалитету у односу на популације присутне на националној територији, б) степен очуваности карактеристика станишта важних за дотичне врсте и могућности обнављања, ц) степен изолације популације присутне на локалитету у односу на природни дomet врсте, и д) глобална процена вредности подручја за очување дотичних врста. Овим чланом се такође прописује да Влада утврђује еколошку мрежу Републике Србије.

Актом из става 5. овог члана утврђују се листа важних еколошких подручја и списак врста, укључујући птице и њихова станишта из ст. 3. и 4. овог члана, укључујући приоритетне типове станишта и приоритетне врсте од европског значаја, еколошки коридори, критеријуми за одређивање делова еколошке мреже, опште смернице управљања и начин финансирања. Завод, у сарадњи са другим стручним и научним институцијама припрема документацију за успостављање еколошке мреже у складу са законом, општеприхваћеним правилима међународног права, потврђеним међународним уговорима и утврђеним критеријумима. Дигиталну базу података и карту еколошки значајног подручја израђује и ажурира завод у сарадњи са стручним и научним институцијама, а на основу подлога које обезбеђује Републички геодетски завод без накнаде.

Чланом 9. којим се мења постојећи члан 39. прописано је да ће се заштита еколошке мреже обезбедити спровођењем свих неопходних мера очувања које одговарају еколошким захтевима типова станишта и станишта врста за која ће се утврдити одвојена важна еколошка подручја, као и применом поступака одговарајуће процене спроведених у складу са овим законом, како би се спречили потенцијални утицаји пројекта и планова на еколошку мрежу, а то су: 1) одговарајући планови управљања или механизми управљања који су специфични за та подручја или су интегрисани у друге развојне планове који укључују циљеве очувања подручја еколошке мреже и 2) одговарајуће мере законодавне, административне или уговорне мере у складу са релевантним секторским прописима. Прописано је да се циљеви и мере заштите еколошке мреже односе на правна лица, предузетнике и физичка лица која својим активностима и радовима могу утицати на подручја еколошке мреже и еколошке коридоре. Надаље се прописује да било који план, програм или пројекат који без непосредне повезаности са управљањем подручја еколошке мреже, може значајно утицати на типове станишта и станишта врста за које је утврђено еколошки значајно подручје, било као појединачан пројекат повезан са другим плановима, програмима или пројектима, подлеже поступку оцене прихватљивости у складу са овим законом, узимајући у обзир циљеве очувања и утврђене мере заштите тог подручја. Праћење

стања еколошке мреже обавља завод и/или друге стручне и научне институције по овлашћењу Министарства. Забрањују се радови, активности и делатности који могу довести до угрожавања и нарушавања функција еколошке мреже и до нарушавања или трајног оштећења својстава и вредности појединих делова еколошке мреже. Изузетно од става 5. овог члана, Министарство може дозволити радове, активности и делатности у складу са чланом 8. овог закона.

Чланом 10. мења се постојећи члан 40. и прописује да подручјем еколошке мреже које је истовремено и заштићено подручје или се налази у оквиру границе заштићеног подручја или се са њим граничи управља управљач тог заштићеног подручја. циљеви и мере за очување и заштиту овог подручја биће утврђене једним планом управљања за заштићено подручје који укључује идентификоване типове станишта и станишта врста, циљеве и мере за очување типова станишта, станишта укључујући птице за које које је одређено еколошки значајно подручје на том подручју. За управљање еколошки значајним подручјем и еколошким коридором које није стављено под заштиту као заштићено подручје, Влада на предлог Министарства, односно надлежни орган аутономне покрајине, односно надлежни орган јединице локалне самоуправе на чијој се територији налази део еколошке мреже може одредити или основати правно лице.Прописано је такође да планови управљања треба да дефинишу циљеве и мере за очување типова станишта и станишта врста укључујући птице за које је утврђено еколошки значајно подручје и могу бити укључени у релевантне планове коришћења природних ресурса на подручју еколошке мреже, као и да план управљања из става 3. овог члана доноси правно лице коме је поверено управљање делом еколошке мреже, а да ближи начин управљања еколошком мрежом утврдиће се актом Владе из члана 38. овог закона.

Чланом 11. прописано је да се у члану 42. после става 6. додаје став 7. који предвиђа да уколико је за подручје донет акт о заштити, а на интернет страници је постављено обавештење о извршеној ревизији подручја са коригованим режимима заштите, примењују се мере прописане ревизијом подручја приказане у студији заштите из става 1. овог члана, чиме се отклањају одређене недоумице у досадашњој пракси у погледу примене мера у случајевима када се ради о ревизији а до доношења новог акта о заштити подручја.

Чланом 12. прописано да се у члану 43. додаје се став 5. који гласи, којим се дефинифе да Министарство у току јавног увида на својој интернет страници објављује стручну основу из става 2. овог члана.”

Чланом 13. прописано је да се у члану 52. став 6. брише. Наведена измена је из разлога што је начин достављања извештаја о остваривању плана управљања прописан чланом 54. Закона.

Чланом 14. допуњује се постојећи члан 54. ст. 7. и 8. на начин да се поред јавног увида о предложеном плану управљања заштићеним подручјем прописује и обавеза спровођења јавне расправе, коју спроводи управљач заштићеног подручја.

Чланом 15. прописано је да се у члану 64. став 2. после речи : „строго заштићене”, речи: „, и заштићене”, бришу се.

Такође, чланом 16. и у члану 65. речи заштићене, бришу се. Наведеним изменама, постиже се да се право на накнаду штете стиче само када штету проузрокују строго заштићене врсте, које уживају највећу заштиту у складу са Законом, и прописује да

строго заштићене дивље врсте, радње и активности из члана 64. овог закона, начин рада и поступања вештака у поступку утврђивања штете, износе накнаде штете и критеријуме за израчунавање штете прописује министар

Чланом 17. прецизира се обавеза управљача заштићеног подручја, тако што се у члану 68.став 1. тачка б) мења и гласи,б) формира чуварску службу и обезбеди надзор над спровођењем услова и мера заштите природе.

Чланом 18. предвиђа се нови члан 68а, којим се уводи обавеза за управљаче заштићених подручја да формирају Савет корисника заштићеног подручја. У циљу обезбеђивања интереса локалног становништва и корисника заштићеног подручја управљач оснива Савет корисника заштићеног подручја (у даљем тексту: Савет корисника). Савет корисника чине представници локалних самоуправа, организација и удружења чија се активност одвија на подручју заштићеног подручја и њега чине: по један члан из сваке општине заштићеног подручја, који се поименично делегира из сваке општине; један члан представник ловства кога именује ловачка комора Србије, из чланства регионалног одбора коморе коме територијално припада заштићено подручје; један члан из риболовачких организација кога именује надлежна риболовачка организација;један члан представник пољопривредника са заштићеног подручја;један члан представник туристичких организација са заштићеног подручја;један члан представник локалних невладиних организација са заштићеног подручја. Прописано је да се у рад Савета корисника могу укључивати и други чланови носиоци права коришћења и експерти, са саветодавним гласом. Савет корисника доноси препоруке о локално значајним стварима у оквиру законом прописаних мера које се тичу заштићеног подручја и упућује их управљачу заштићеног подручја. Савет корисника доноси пословник о раду. Надаље, је прописано да ради информисања становништва у општинама заштићеног подручја и усаглашавања њихових интереса са интересима заштићеног подручја, управљач заштићеног подручја, сазива најмање једном годишње Савет корисника, а да је корисник заштићеног подручја дужан да поштује мере које налаже управљач, а у циљу изврашавања законом поверилих послова.

Чланом 19 и 20. врши се правнотехничко уређење, тако што се одредба којом се прописује да се ближи услови и мере заштите за строго заштићене дивље врсте и мере заштите њихових станишта утврђују актом из члана 48. овог закона, брише из члана 74. и додаје у члану 73. Такође се прецизира став 1. члана 74. којим је забрањено коришћење, уништавање и предузимање других активности којима би се могле угрозити строго заштићене дивље врсте биљака, животиња и гљива, укључујући и птице и њихова станишта.

Чланом 21. прецизира се члан 75. став 1. којим се прописује да изузетно од члана 74. овог закона, у случају да не постоји друго задовољавајуће решење и да изузеће није штетно по опстанак популација строго заштићених дивљих врста укључујући и птице, у повољном стању очувања у њиховом природном подручју распрострањености, Министарство може дозволити радње ради. Такође допуњује се став 3. тако што се додају речи: „средства, мере или начине”.

Чл. 22.-24. врши се усклађивање са Законом о планском систему, тако што се доношење докумената јавних политика предвиђа на начин како то прописује Закон о планском систему. У том смислу у одговарајућим члановима реч „Стратегија”,

замењује се речју „Програм”. Такође усклађен је и садржај и период важења појединачних докумената јавних политика , па се предвиђа да у члану 103. став 2. речи: „средњорочни програм” замењују се речју: „План”, а реч: „Стратегија” замењује се речју: „Програм”, а став 8. мења тако да Покрајински завод за заштиту природе доставља План за заштиту природних добара за период од три године и годишњи план за заштиту природних добара и извештај о њиховом остваривању Заводу за заштиту природе Србије. У том духу предвиђено је да се мења члан 104. тако што предвиђа да стручни послови из члана 102. овог закона обављају се на основу Плана за заштиту природних добара за период од три године и годишњег плана за заштиту природних добара, које доносе организације за заштиту природе, у складу са документима заштите природе из члана 111. овог закона. На План за заштиту природних добара за период од три године сагласност даје Влада, а на годишњи план за заштиту природних добара Министарство, односно надлежни орган аутономне покрајине. О остварењу Плана за заштиту природних добара за период од три године и годишњег плана за заштиту природних добара, организације за заштиту природе подносе извештај Министарству, односно надлежном органу аутономне покрајине.”

Чланом 25. постојећи члан 108. се мења и прецизира тако што предвиђа да буџету Републике Србије обезбеђују се подстицајна средства за очување и заштиту биолошке, предеоне и геолошке разноврсности, за јединице локалне самоуправе на чијој територији се успоставља подручје које је проглашено актом Владе, у циљу развоја оних делатности које погодују очувању заштићеног подручја. Влада утврђује висину подстицајних средстава, мерила и критеријуме за њихову расподелу по јединицама локалне самоуправе, критеријуме за учешће локалне самоуправе и динамику преноса средстава.

Чл. 26.-30. се такође усклађују постојеће одредбе Закона са Законом о планском систему тако што се прописује да у члану 111., називу изнад члана 112, чл. 112. и 114., реч: „Стратегија” у одговарајућем падежу, замењује се речју: „Програм” у одговарајућем падежу, у члану 111. став 1. реч: „програми” замењује се речју: „планови.”, у члану 112. став 1. речи: „за период од најмање десет година”, замењују се речима: „на предлог Министарства”, став 2. брише се а у ставу 4. после речи: „Влада” ставља се тачка, а речи: „за период од највише пет година.”, бришу се.

Такође, назив изнад члана 113. и члан 113. мења се и гласи: „Спровођење Програма заштите природе, а чланом 113 се прописује да Аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе, у оквиру надлежности утврђених овим и посебним законом и у складу са Програмом и својим специфичностима, доносе мере за заштиту природе у оквиру својих планских докумената. Прописано је такође да у члану 114. став 1. мења се и гласи да „Министарство у складу са одредбама закона који уређује плански систем подноси Влади Извештај о стању природе у Републици Србији.

Чланом 31. у члану 119. додаје се нови став 1. који гласи: „На поступак вршења инспекцијског надзора примењују се одредбе закона који уређује инспекцијски надзор, ако овим законом није другачије прописано, чиме се врши усклађивање са одредбама Закона о инспекцијском надзору. Такође у досадашњем ставу 4. који постаје став 5. после речи „самоуправе” брише се тачка, додаје се запета и речи: „као и инспекцијски надзор над спровођењем услова и мера заштите природе ван заштићених подручја на

територији локалне самоуправе, чиме се прецизира одредба о инспекцијском надзору јединице локалне самоуправе.

Чл. 32.–34. усклађују се казнене одредбе, са извршеним изменама и допунама Закона као и врши прецизирање и допуна постојећих казнених одредаба.

Прелазним и завршним одредбама прописано је да ће Влада у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона, прописати акт којим ће се дефинисати поступак, ближи услови и начин решавања започетих поступака.

Такође прописано је да подручја која су класификована као подручја од европског значаја у складу са критеријумима утврђеним у члану 38.став 4. овог закона, успостављају се као делови еколошке мреже у складу са чланом 38.став 5. овог закона и уживају пуну заштиту у складу са одредбама овог закона док не постану део европске еколошке мреже НАТУРА 2000.

Чланом 37. прописано је да се на подзаконске прописе донете у складу са Законом о заштити природе („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 91/10-исправка, 14/16 и 95/18-други закон), који на другачији начин уређују питања која су предмет уређивања овог закона примењују одредбе овог закона, до њиховог усаглашавања са овим законом.

Чланом 38. прописано је да ће подзаконски прописи за спровођење овог закона бити донети у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Чланом 40. прописано је да овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

IV СРЕДСТВА ПОТРЕБНА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ОВОГ ЗАКОНА

За спровођење овог закона нису потребна финансијска средства из буџета Републике Србије.

АНАЛИЗА ЕФЕКАТА

Одређивање проблема које закон треба да реши

У важећем Закону о заштити природе одређена материјално-правна решења, показало се да нису у потпуности у духу Законом прокламованих циљева заштите природе. Иако одредбе члана 35. Закона, којима се ограничава изградња хидроенергетских објеката у другом и трећем режиму заштите, као и одредбе Уредбе о режимима заштите и друге одредбе Закона, дају могућност изградње у складу са начелом одрживог коришћења, у зависности од капацитета простора, природних вредности, предеонах карактеристика, и сл, у пракси је дошло до забрињавајуће изградње МХЕ у заштићеним подручјима, како по своме броју тако и по начину коришћења простора. Са једне стране према важећим планским и нормативним актима, коришћење обновљивих извора енергије у шта спадају и МХЕ, је постављено као циљ ради достизања повећаног учешћа обновљивих извора енергије у производњи

електричне енергије, а са друге стране изградњом истих наноси се огромна еколошка штета.

Процес изградње МХЕ започиње са преграђивањем водотокова и формирањем водозахватних грађевина, после чега се постављају деривациони цевоводи, просечне дужине 1-3 км, некада и читавих 5 км, којима се вода транспортује до машинске зграде са турбинама, одакле се враћа у водоток. Градња се обавља коришћењем тешке механизације, уз потпуну деструкцију речног корита и приобаља, што има фаталне последице по живи свет аквачичног екосистема. Током маловодних периода власници МХЕ готово сву воду усмеравају у деривационе цевоводе, јер са већом количином воде производе више енергије и остварују већи профит. На тај начин корито остаје суво на деоницама и од неколико километара, што доводи до потпуног уништења живог света у водотоку.

Приликом израде техничке документације потребно је одредити „биолошки минимум, односно „еколошки одржив проток”, који би требало да обезбеди опстанак аквачичног екосистема. У свим пројектима за МХЕ у Србији овај протицај се одређује на основу примене рачуна вероватноће, емпиријских или статистичких метода. Међутим, репрезентативан „биолошки минимум”, могуће је одредити тек после дефинисања хидробиолошких карактеристика водотока, на основу детаљног мониторинга живог света. Мониторинг се обавља симултаним радом стручних лица из области хидробиологије и хидрометрије, после чега следи успостављање функционалне везе између неопходних услова за опстанак живог света у водотоку и одговарајућих нивоа воде (протицаја). Тако да може се детерминисати „биолошки минимум”, односно, „еколошки одржив проток”. Детаљан мониторинг аквачичних екосистема, пре израде пројектне документације, није обављен ни за једну МХЕ у Србији, тако да се поставља питање репрезентативности усвојених вредности „биолошког минимума”, односно, нема доказа да тако одређени протицаји обезбеђују услове за опстанак живог света у речном току.

Један од обавезних грађевинских елемената на преградним местима за МХЕ су „рибље стазе”, које би требало да обезбеде кретање ихтиофауне узводно и низводно од водозахвата. Међутим оне су углавном без воде, засуте наносом или грањем, дакле потпуно нефункционалне. Међутим, ситуација није боља ни у другим земљама: од 212 анализираних рибљих стаза у Немачкој, само 10% рибе уочавају као могућу путању кретања, а свега 5% испуњава критеријуме за ефикасно кретање риба.

Из наведеног следи да концепт изградње МХЕ фундаментално угрожава систем заштите животне средине, очување биодиверзитета и стабилност фрагилних екосистема брдско-планинских подручја. Проблеми који су уочени изградњом постојећих МХЕ, према захтевима јавности, захтевају хитно преиспитивање издатих аката као и процедура које за крајњи циљ имају изградњу МХЕ, забрану изградње нових МХЕ, па чак и забрану рада постојећим МХЕ. Посебно се истиче нужност што хитније забране изградње МХЕ у заштићеним подручјима Републике Србије.

Према многобројним анализама, између осталих према цитираном научном раду Шумарског факултета у Београду, наставак изградње МХЕ до планираног броја (850) довео би до озбиљних екосистемских поремећаја и деградације животне средине.

То би, поред осталог, значило и ускраћивање основног људског права сваком грађанину Републике Србије, да користи током свог живота и сачува за будућа поколења, јединствене природне вредности Србије.

Дакле, градња МХЕ, иако је другим прописима предвиђено стимуслисање истих, нарушава концепт заштите животне средине и угрожава традиционалан начин живота локалног становништва, и није оправдана посебно у заштићеним подручјима, као највредним деловима природе, па се овим законом предлаже забрана изградње МХЕ у заштићеним подручјима.

Циљ који се постиже

Изградња делотворног система управљања заштићеним подручјима који ће обезбедити да оно што је заштићено буде и сачувано, унапређено или излечено, на прави и одржив начин, у јавном интересу али и за добробит људи који живе у заштићеним подручјима и носилаца привредног развоја.

Режими заштите у заштићеним подручјима, одређени су тако да се унапред зна које су активности забрањене а које ограничено, односно радови и активности ограничавају се просторно, временски, по обimu и у односу на просторни распоред природних и створених вредности. Тиме је обезбеђена, с једне стране, ефикасна заштита вредности заштићених подручја, а с друге стране извесност планера и инвеститора у погледу услова заштите природе који их очекују на тим подручјима.

Обезбеђује се очување станишта, екосистема и врста, очување изворне генетичке разноврсности, одржавање природних еколошких процеса, очување структурних одлика пејзажа, очување делова нетакнуте природе за научна истраживања, праћење стања и образовање, пружање прилике будућим генерацијама да искусе доживљај и ужитак у областима које нису деградиране људским активностима у дужем временском периоду, очување суштинских природних одлика и квалитета средине за дужи временски период, омогућавање јавног приступа ради задовољења духовних и физичких потреба посетилаца на начин којим се неће пореметити природне одлике подручја, пружање могућности локалном становништву да очува традиционални начин живота у складу са потенцијалима подручја, спречавање делатности које могу да наруше заштићено подручје, усклађивање потреба локалних заједница са вредностима подручја, очување склада природе, традиционалних и културних вредности, наставак традиционалног коришћења ресурса, градње, друштвених и културних манифестација, поспешивање начина живота и делатности које су у складу са природом и створеним вредностима.

Да ли су разматране друге могућности за решавање проблема?

Материја којом се уређује област заштите природе се не може устројити без постојања законског акта којим се уређују правила у заштити и очување заштићених подручја, тако да не постоје друге могућности за решавање наведених проблема.

Зашто је доношење закона најбоље решење проблема?

Усклађивање законских решења могуће је једино изменом важећих закона, тако да је то једино могуће решење за решење проблема.

На кога ће и како утицати решења предложена у закону?

Изградња МХЕ доноси корист једино појединцима и интересним групама (инвеститори и корисници МХЕ, производи и испоручиоци опреме). Инвеститори су углавном приватне компаније које имају јасан интерес: од тренутка пуштања МХЕ у погон, произведена електрична енергија се испоручује Електропривреди Србије, која плаћа повлашћену цену производачима 10,6-13,93 евроценти по киловатчасу произведене енергије (према подацима са сајта Министарства рударства и енергетике а све то на крају иде на терет грађана јер се рачуни за потрошну електричну енергију оптерећују са 0,093 динара по потрошеној киловат часу, у сваком домаћинству у Србији. Дакле, интересне групе и појединци остварују огромну материјалну корист, наносећи велику еколошку штету, а све то плаћају грађани Србије, кроз рачуне за утрошену електричну енергију.

Штета коју би предложеним решењима претрпели инвеститори у мале хидроелектране, пројектанске куће које се баве израдом пројектне документације за ове објекте, испрчиоце опреме у делу смањења или обуставе активности, далеко је мања од средстава која су потребна да се санира девастација животне средине која би настала изградњом деривационих хидролектрана са аспекта угрожавања водних ресурса, биодиверзитета, геодиверзитета и предеонах карактеристика. Средства за санацију последица ио животну средину које би настале изградњом малих хидролектрана у заштићеним подручјима у највећој мери морала би да обезбеди Република Србија у свом буџету.

Електропривреда Србије има у оперативној употреби мале хидролектране за које је планирана реконструкција и повећање капацитета, као и изградња нових.

Који су трошкови које ће примена закона изазвати грађанима и привреди, посебно малим и средњим предузећима?

Примена овог закона не изазива додатне трошкове грађанима, привреди, посебно малим и средњим привредним друштвима јер не уводи нове обавезе у односу на обавезе које су прописане важећим Законом о заштити природе („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10 и 91/10 - испр.).

Да ли позитивни ефекти доношења закона оправдавају трошкове његове примене?

Како је већ речено доношење овог закона не изазива трошкове његове примене а позитивни ефекти доношења закона су многобројни као на пример очување станишта, екосистема и врста, очување делова нетакнуте природе за научна истраживања, праћење стања и образовање, пружање прилике будућим генерацијама да искусе доживљај и ужитак у областима које нису деградиране људским активностима итд.

Да ли закон стимулише појаву нових привредних субјеката на тржишту и тржишну конкуренцију

Очувањем природе, подстиче се бављење другим делатностима и то усклађивање рекреације и туризма са одликама подручја, поспешивање научне и образовне активности, економско јачање локалних заједница путем традиционалне производње и услуга.

У циљу испуњења преузетог циља у процесу приступању ЕУ у вези повећања удела обновљивих извора енергије у финалној потрошњи енергије, предложеним решењима подстакла би се примена других обновљивих извора енергије који имају мањи утицај на животну средину, а посебно биомасе као највећег потенцијала за производњу обновљиве енергије.

Да ли су све заинтересоване стране имале прилику да изнесу своје ставове о закону?

Да кроз јавни увид и јавне расправе.

У погледу јавне расправе, Одбор за привреду и финансије Владе Републике Србије, а на основу члана 41. став 3. Пословника Владе („Службени гласник РС”, бр. 61/06 пречишћени текст, 69/08, 88/09, 33/10, 69/10, 20/11, 37/11, 30/13, 76/14, 30/18 и 8/19-др. пропис), на предлог Министарства заштите животне средине, донео Закључак о спровођењу јавне расправе о Нацрту закона о изменама и допунама Закона о заштити природе, којим је одређен и Програм јавне расправе, (у прилогу), као и да ће се Јавна расправа о Нацрту закона о изменама и допунама Закона о заштити природе, спровести у периоду од 19. марта до 7. априла 2021. године, што је и учињено.

Јавни позив за учешће у јавној расправи, у складу са програмом објављен је на интернет страници Министарства и на порталу e - управе.

Пословником Владе у члану 41. прописано је да, рок за достављање иницијатива, предлога, сугестија и коментара у писменом или електронском облику износи најмање 15 дана од дана објављивања јавног позива, као и да јавна расправа траје најмање 20 дана.

Министарство је у свему поступало у складу са наведеним програмом јавне расправе, а с обзиром на епидемиолошку ситуацију, у циљу управо транспарентности рада, Министарство је и посебно, електронским путем упутило позив за учешће на онлајн јавној расправи представницима цивилног сектора, управљачима заштићених подручја, заводима за заштиту природе и другима (списак у прилогу). Онлајн јавна расправа одржана је 6. априла 2021. године.

Чињеница јесте, да су представници цивилног друштва, изнели примедбу процедуралне природе, да сматрају да је процес нетранспарентан, као и то да нису могли да пронађу текст Нацрта закона, иако је исти и цео материјал објављен у делу „ЈАВНЕ РАСПРАВЕ”.

Како је циљ овог Министарства унапређење заштите природе, што је несумњиво и циљ представника цивилног друштва и других учесника у јавној расправи, на јавној

расправи је продужен рок за достављање предлога, примедби и сугестија за још пет дана.

У датом периоду достављене су примедбе и коментари од стране 21. заинтересованог лица и организација, које примедбе су тренутно у разматрању и фази припреме Извештаја о спроведеној јавној расправи.

Што се тиче суштинских примедби на сам текст Нацрта закона односно предложене одредбе, посебно у делу који се односи на забрану изградње хидроелектрана у заштићеним подручјима, као и евентуалних нејасноћа појединих одредаба, то је свакако предмет јавне расправе и исте ће бити размотрене од стране како овог Министарства, тако и других надлежних органа у процедуре прибављања мишљења.

Међутим у односу на недавно усвојене законе из области енергетике, а посебно Закона о обновљивим изворима енергије, примедба на став којим се предлаже да Влада може, уколико се ради о пројектима од општег интереса и националног значаја дозволити изградњу хидроселектрана на заштићеном подручју је скоро па беспредметна, с обзиром да Закон о обновљивим изворима енергије прописује мање-више исту одредбу. У члану 5. тога закона прописано је између остalog да се забрањује изградња хидроелектрана у заштићеним подручјима Изузетно од става 3. овог члана, Влада може, на предлог министарства надлежног за рударство и енергетику (у даљем тексту: Министарство), уз претходно прибављено мишљење министарства надлежног за заштиту животне средине, дозволити радове и активности, односно пројекте на изградњи хидроелектране на заштићеном подручју, уколико се ради о пројектима од јавног и општег интереса, односно о пројектима од посебног или националног значаја за Републику Србију

Такође, важећим Законом о заштити природе, („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 91/10-исправка и 14/16 и 95/18-други закон), у члану 57. у ставу 2. прописано је да Влада може, у складу са законом, дозволити радове и активности, односно пројекте на заштићеном подручју, посебно из области енергетике, саобраћајне инфраструктуре, водопривреде, польопривреде, туризма, спорта, рударства и заштите природе и животне средине чије је извођење забрањено прописаним режимима заштите, уколико се ради о пројектима од општег интереса и националног значаја.

Дакле одредба која је предмет критике, тј. да се како наводите Влади оставља превелика диспозиција да сама одлучује, без сагласности и одговарајућег стручног мишљења и институција и непосредно заинтересованих грађана, није нова, она већ постоји и у Закону о заштити природе и у Закону о обновљивим изворима енергије.

Које ће мере током примене закона бити предузете да би се остварили разлози доношења закона?

Србија је најсиромашнија земља Балкана када су у питању аутохтоне површинске воде, а управо на еколошки и хидролошки највреднијим речицама започело је спровођење масовне градње МХЕ. Проблеми који су уочени изградњом

постојећих МХЕ захтевају хитно преиспитивање процедура за издавање дозвола, како за планиране тако и изграђене објекте, уз императив забране даље градње у заштићеним подручјима. Уколико би се све планиране МХЕ изградиле, било би обезбеђено свега 2-3,5% потреба у енергетском билансу Србије на годишњем нивоу, али би то значило да је девастиран највећи део квалитетних водотокова брдско-планинског региона Србије.

Управо мерама које предвиђа овај закон, а пре свега забраном изградње МХЕ у заштићеним подручјима, у будућности ће се спречити масовно уништавање водених токова, биљног и животињског света, и других сегмената природе, а са друге стране омогућити правна сигурност за потенцијалне инвеститоре, којима се омогућава да пре предузимања било каквих радњи, имају јасна и прецизна сазнања о томе где је изградња МХЕ забрањена.

ОДРЕДБЕ ЗАКОНА О ЗАШТИТИ ПРИРОДЕ КОЈЕ СЕ МЕЊАЈУ И ДОПУЊУЈУ

Начела заштите природе

Члан 5.

Основна начела заштите природе јесу:

- 1) начело високог степена заштите природе свако је дужан да при предузимању активности или вршењу делатности допринесе заштити и унапређивању природе, биолошке, геолошке и предеоне разноврсности, очувању општекорисних функција природе и природне равнотеже;
- 2) начело одрживог коришћења коришћење природних ресурса може се вршити само до степена и на начин којима се не угрожава разноврсност и функционисање природних система и процеса;
- 3) начело примене мера и услова заштите природе у коришћењу природних ресурса и заштићених природних добара, планирању и уређењу простора, примењују се начела, мере и услови заштите природе;
- 4) начело интегрисане заштите природе је саставни део стратегије одрживог развоја, просторног и урбанистичког планирања и других планова, програма и основа;
- 5) начело "корисник плаћа" корисник природног ресурса и заштићеног природног добра, дужан је да плати накнаду за њихово коришћење и сноси трошкове санације и рекултивације простора;
- 6) начело сарадње државни органи, органи аутономне покрајине и органи јединице локалне самоуправе, организације и институције, као и друга правна и физичка лица, при вршењу својих послова и задатака дужни су да поступају у складу са начелима, циљевима, мерама и условима заштите и трајног очувања природе и да при томе остварују међусобну и међународну сарадњу;
- 7) начело непосредне примене међународног права државни органи и органи аутономне покрајине и органи јединице локалне самоуправе, организације и институције, као и друга правна лица, предузетници и физичка лица, при вршењу својих послова и задатака непосредно примењују општеприхваћена правила међународног права и потврђене међународне уговоре као саставни део правног система.
- 8) НАЧЕЛО ПРЕДОСТРОЖНОСТИ, КАДА ПОСТОЈИ ПРЕТЊА НАСТАНКА ЗНАЧАЈНЕ ИЛИ НЕПОВРАТНЕ ШТЕТЕ ЗА ЗАШТИЋЕНО ПРИРОДНО ДОБРО, ЗНАЧАЈНОГ НЕГАТИВНОГ УТИЦАЈА НА ЦИЉЕВЕ ОЧУВАЊА ИЛИ ЦЕЛОВИТОСТИ ЕКОЛОШКЕ МРЕЖЕ, НЕДОСТАТАК НАУЧНИХ ПОДАТAKA НЕЋЕ БИТИ УЗЕТ КАО РАЗЛОГ ЗА НЕДОНОШЕЊЕ ОДЛУКЕ, ОДЛАГАЊЕ ИЛИ НЕПРЕДУЗИМАЊЕ МЕРЕ ЗА СПРЕЧАВАЊЕ УГРОЖАВАЊА И ДЕГРАДАЦИЈЕ ПРИРОДЕ У СКЛАДУ СА ОВИМ ЗАКОНОМ.

На заштиту природе примењују се и основна начела заштите животне средине, у складу са законом.

1. Планирање, уређење и коришћење простора, природних ресурса, заштићених подручја и еколошке мреже

Члан 8

Планирање, уређење и коришћење простора, природних ресурса, заштићених подручја и еколошке мреже спроводи се на основу просторних и урбанистичких планова, планске и проектне документације, основа, ПЛАНОВА и програма управљања и коришћења природних ресурса и добра у рударству, енергетици, саобраћају, водопривреди, пољопривреди, шумарству, ловству, рибарству, туризму и другим делатностима од утицаја на природу, у складу са мерама и условима заштите природе.

~~Основе, планови и програми из става 1. овог члана који обухватају заштићено подручје или чије спровођење може имати значајан негативан утицај на циљеве очувања и целовитост еколошки значајног подручја, доносе се уз претходну сагласност министра надлежног за послове заштите животне средине.~~

ОСНОВЕ, ПЛАНОВИ И ПРОГРАМИ ИЗ СТАВА 1. ОВОГ ЧЛАНА КОЈИ ОБУХВАТАЈУ ЗАШТИЋЕНО ПОДРУЧЈЕ, А КОЈЕ НИЈЕ ДЕО ЕКОЛОШКЕ МРЕЖЕ ДОНОСЕ СЕ УЗ ПРЕТХОДНУ САГЛАСНОСТ МИНИСТРА НАДЛЕЖНОГ ЗА ПОСЛОВЕ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ, ОДНОСНО ЗА ПОДРУЧЈА ЕКОЛОШКЕ МРЕЖЕ, НАКОН СПРОВЕДЕНОГ ПОСТУПКА ОЦЕНЕ ПРИХВАТЉИВОСТИ У СКЛАДУ СА ОДРЕДБАМА ОВОГ ЗАКОНА.

Основе, планови и програми из става 1. овог члана морају бити усаглашени са актом о проглашењу заштићеног подручја, планом управљања заштићеним подручјем и смерницама за управљање еколошки значајним подручјима.

Коришћење простора, природних ресурса и заштићених подручја дозвољено је на начин предвиђен овим и другим законима.

Носилац пројекта, односно правно лице, предузетник и физичко лице које користи природне ресурсе, обавља грађевинске и друге радове, активности и интервенције у природи дужно је да поступа у складу са мерама заштите природе утврђеним у плановима, основама и програмима и у складу са пројектно-техничком документацијом, на начин да се избегну или на најмању меру сведу угрожавање и оштећење природе.

Правно лице, предузетник и физичко лице из става 3. овог члана, ИЗ СТАВА 5. ОВОГ ЧЛАНА дужно је да по престанку радова и активности изврши санацију, односно рекултивацију у складу са овим законом и другим прописима.

Услови заштите природе

Члан 9.

У поступку израде планова, основа, програма, пројеката, радова и активности из члана 8. овог закона прибављају се услови заштите природе које издаје надлежни завод за заштиту природе (у даљем тексту: завод).

Акт о условима заштите природе садржи нарочито:

- 1) податке о природним вредностима, посебно биљног и животињског света, објеката геонаслеђа и предела у границама просторног обухвата документа из става 1. овог члана и просторном окружењу;
- 2) податке о заштићеним природним добрима, укључујући природна добра планирана за заштиту и у поступку заштите;
- 3) податке о еколошкој значајној подручју;
- 4) податке о установљеним режимима и мерама заштите и коришћења природних вредности и добра и еколошки значајних подручја;
- 5) услове, односно забране и ограничења под којима се планирани радови и активности могу реализовати као и потребу оцене прихватљивости;

- 6) биолошке, техничке и технолошке мере заштите природе које треба применити;
9) компензацијске мере, ако постоји основ, у складу са овим законом.

Завод, уместо услова заштите природе, издаје миниљење о потреби оцене прихватљивости, ако се у поступку издавања услова заштите природе установи потреба о конкретању поступка израде оцене прихватљивости.

Уз захтев за издавање акта о условима заштите природе, прилажу се:

- 1) подаци о врсти и носиоцу израде документа из става 1. овог члана и инвеститору;
- 2) подаци о локацији и просторном обухвату са одговарајућим картографским и графичким прилогима, а за пројекте и са копијом катастарског плана;
- 3) кратак опис циљева због којих се документ израђује, намераваних активности на његовој реализацији и главних очекиваних резултата, а за пројекат идејно решење;

Акт о условима заштите природе завод издаје решењем.

Уколико подносилац захтева у року од две године од дана достављања акта не отпочне радове и активности за које је акт о условима заштите природе издат, дужан је да прибави нови акт.

За прикупљање и процену информација неопходних за издавање акта о условима заштите природе, плаћа се такса.

Висину и начин обрачуна и наплате таксе из става 7. 10. овог члана, обвезнике такве и ослобађање или умањење од обавезе плаћања таксе утврђује завод, уз сагласност министарства надлежног за послове финансија.

На акт о условима заштите природе може се изјавити жалба министарству, надлежном за послове заштите животне средине (у даљем тексту: Министарство) у року од 15 дана, а на територији аутономне покрајине органу надлежном за послове заштите животне средине аутономне покрајине.

Орган надлежан за доношење, односно усвајање документа из става 1. овог члана, прибавља од завода миниљење о испуњености услова заштите природе из става 2. овог члана.

Члан 9.

У ПОСТУПКУ ИЗРАДЕ ПЛНОВА, ОСНОВА, ПРОГРАМА, ПРОЈЕКАТА, РАДОВА И АКТИВНОСТИ ИЗ ЧЛАНА 8. ОВОГ ЗАКОНА (У ДАЉЕМ ТЕКСТУ: ПЛНОВИ ИЛИ ПРОЈЕКТИ) ПРИБАВЉА СЕ АКТ О УСЛОВИМА ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ КОЈЕ ИЗДАЈЕ НАДЛЕЖНИ ОРГАН.

АКТ О УСЛОВИМА ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ САДРЖИ НАРОЧИТО:

- 1) стручну основу;
- 2) процену да ли се планирани радови и активности могу реализовати са становишта циљева заштите природе и донетих прописа и докумената;
- 3) правни и стручни основ за утврђене услове и мере, односно забране и ограничења.

Стручна основа садржи нарочито:

- 1) податке о природним вредностима, посебно биљног и животињског света, објеката геонаслеђа и предела у границама просторног обухвата документа из става 1. овог члана и просторном окружењу;
- 2) податке о заштићеним природним добрима, укључујући природна добра планирана за заштиту и у поступку заштите;

3) ПОДАТКЕ О ЕКОЛОШКИ ЗНАЧАЈНОМ ПОДРУЧЈУ;

4) ПОДАТКЕ О УСТАНОВЉЕНИМ РЕЖИМИМА И МЕРАМА ЗАШТИТЕ И КОРИШЋЕЊА ПРИРОДНИХ ВРЕДНОСТИ И ДОБАРА И ЕКОЛОШКИ ЗНАЧАЈНИХ ПОДРУЧЈА;

5) УСЛОВЕ, ОДНОСНО ЗАБРАНЕ И ОГРАНИЧЕЊА ПОД КОЈИМА СЕ ПЛАНИРАНИ РАДОВИ И АКТИВНОСТИ МОГУ РЕАЛИЗОВАТИ КАО И ПОТРЕБУ ОЦЕНЕ ПРИХВАТЉИВОСТИ;

6) БИОЛОШКЕ, ТЕХНИЧКЕ И ТЕХНОЛОШКЕ МЕРЕ ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ КОЈЕ ТРЕБА ПРИМЕНИТИ;

7) МЕРЕ УБЛАЖАВАЊА И/ИЛИ СПРЕЧАВАЊА ЗНАЧАЈНИХ УТИЦАЈА НА ЕКОЛОШКИ ЗНАЧАЈНО ПОДРУЧЈЕ У СКЛАДУ СА УСЛОВИМА ПРИХВАТЉИВОСТИ ДОКУМЕНТАТА ИЗ СТАВА 1. ОВОГ ЧЛАНА;

8) МЕРЕ ПРАЋЕЊА УТИЦАЈА СПРОВОЂЕЊА ПЛАНА ИЛИ ПРОГРАМА НА ЕКОЛОШКИ ЗНАЧАЈНО ПОДРУЧЈЕ У СКЛАДУ СА УСЛОВИМА ПРИХВАТЉИВОСТИ ДОКУМЕНТАТА ИЗ СТАВА 1. ОВОГ ЧЛАНА;

9) КОМПЕНЗАЦИЈСКЕ МЕРЕ И ДРУГЕ МЕРЕ НАДОКНАДЕ, УКЉУЧУЈУЋИ И НОВЧАНУ.

СТРУЧНУ ОСНОВУ ИЗДАЈЕ ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ СРБИЈЕ И ПОКРАЈИНСКИ ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ (У ДАЉЕМ ТЕКСТУ: ЗАВОД), НА ЗАХТЕВ НАДЛЕЖНОГ ОРГАНА ЗА ИЗДАВАЊЕ АКТА О УСЛОВИМА ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ, У РОКУ ОД 15 ДАНА ОД ДОСТАВЉАЊА ЗАХТЕВА.

УЗ ЗАХТЕВ ЗА ИЗДАВАЊЕ АКТА О УСЛОВИМА ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ, НАДЛЕЖНОМ ОРГАНУ, НОСИЛАЦ ИЗРАДЕ ПЛНОВА И ПРОЈЕКАТА, ОДНОСНО НОСИЛАЦ АКТИВНОСТИ ПРИЛАЖЕ:

1) ПОДАТКЕ О ВРСТИ И НОСИОЦУ ИЗРАДЕ ДОКУМЕНТА ИЗ СТАВА 1. ОВОГ ЧЛАНА И ИНВЕСТИТОРУ;

2) ПОДАТКЕ О ЛОКАЦИЈИ И ПРОСТОРНОМ ОБУХВАТУ СА ОДГОВАРАЈУЋИМ КАРТОГРАФСКИМ И ГРАФИЧКИМ ПРИЛОЗИМА, А ЗА ПРОЈЕКТЕ И СА КОПИЈОМ КАТАСТАРСКОГ ПЛАНА;

3) КРАТАК ОПИС ЦИЉЕВА ЗБОГ КОЈИХ СЕ ДОКУМЕНТ ИЗРАЂУЈЕ, НАМЕРАВАНИХ АКТИВНОСТИ НА ЊЕГОВОЈ РЕАЛИЗАЦИЈИ И ГЛАВНИХ ОЧЕКИВАНИХ РЕЗУЛТАТА, А ЗА ПРОЈЕКАТ ИДЕЈНО РЕШЕЊЕ;

4) ДОКАЗ О УПЛАТИ ТАКСЕ ЗА ИЗДАВАЊЕ СТРУЧНЕ ОСНОВЕ.

АКТ О УСЛОВИМА ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ ИЗДАЈЕ НАДЛЕЖНИ ОРГАН РЕШЕЊЕМ.

АКТ О УСЛОВИМА ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ, ЗА НАЦИОНАЛНЕ ПАРКОВЕ И ЗАШТИЋЕНА ПОДРУЧЈА I И II КАТЕГОРИЈЕ КОЈЕ ПРОГЛАШАВА ВЛАДА, ИЗДАЈЕ МИНИСТАРСТВО НАДЛЕЖНО ЗА ПОСЛОВЕ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ (У ДАЉЕМ ТЕКСТУ: МИНИСТАРСТВО), ПО ПРЕТХОДНО ПРИБАВЉЕНОЈ СТРУЧНОЈ ОСНОВИ НАДЛЕЖНОГ ЗАВОДА.

АКТ О УСЛОВИМА ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ ЗА ЗАШТИЋЕНО ПОДРУЧЈЕ КОЈЕ ПРОГЛАШАВА НАДЛЕЖНИ ОРГАН АУТОНОМНЕ ПОКРАЈИНЕ, ИЗДАЈЕ НАДЛЕЖНИ ОРГАН АУТОНОМНЕ ПОКРАЈИНЕ ПО ПРЕТХОДНО ПРИБАВЉЕНОЈ СТРУЧНОЈ ОСНОВИ НАДЛЕЖНОГ ЗАВОДА.

ИЗУЗЕТНО У ПОСТУПКУ ИЗРАДЕ ПЛНОВА ИЛИ ПРОЈЕКАТА НА ПОДРУЧИМА КОЈА НИСУ ОБУХВАЋЕНА СТАВОМ 7. И 8. ОВОГ ЧЛАНА АКТ О

УСЛОВИМА ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ ИЗДАЈЕ НАДЛЕЖНИ ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ.

РЕШЕЊЕ ИЗ СТАВА 6. ОВОГ ЧЛАНА, НАДЛЕЖНИ ОРГАН ДОСТАВЉА И УПРАВЉАЧУ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА.

УКОЛИКО ПОДНОСИЛАЦ ЗАХТЕВА У РОКУ ОД ДВЕ ГОДИНЕ ОД ДАНА ДОСТАВЉАЊА АКТА НЕ ОТПОЧНЕ РАДОВЕ И АКТИВНОСТИ ЗА КОЈЕ ЈЕ АКТ О УСЛОВИМА ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ ИЗДАТ, ДУЖАН ЈЕ ДА ПРИБАВИ НОВИ АКТ.

ЗА ПРИКУПЉАЊЕ И ПРОЦЕНУ ИНФОРМАЦИЈА НЕОПХОДНИХ ЗА ИЗДАВАЊЕ СТРУЧНЕ ОСНОВЕ, ПЛАЋА СЕ ТАКСА НАДЛЕЖНОМ ЗАВОДУ.

ВИСИНУ И НАЧИН ОБРАЧУНА И НАПЛАТЕ ТАКСЕ ИЗ СТАВА 12. ОВОГ ЧЛАНА, ОБВЕЗНИКЕ ТАКСЕ И ОСЛОБАЂАЊЕ ИЛИ УМАЊЕЊЕ ОД ОБАВЕЗЕ ПЛАЋАЊА ТАКСЕ УТВРЂУЈЕ ЗАВОД, УЗ САГЛАСНОСТ МИНИСТАРСТВА НАДЛЕЖНОГ ЗА ПОСЛОВЕ ФИНАНСИЈА.

НА АКТ О УСЛОВИМА ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ КОЈЕ ИЗДАЈЕ МИНИСТАРСТВО МОЖЕ СЕ ИЗЈАВИТИ ЖАЛБА ВЛАДИ У РОКУ ОД 15 ДАНА.

НА АКТ О УСЛОВИМА ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ КОЈИ ИЗДАЈЕ НАДЛЕЖНИ ОРГАН АУТОНОМНЕ ПОКРАЈИНЕ МОЖЕ СЕ ИЗЈАВИТИ ЖАЛБА МИНИСТАРСТВУ У РОКУ ОД 15 ДАНА.

НА АКТ О УСЛОВИМА ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ КОЈИ ИЗДАЈЕ НАДЛЕЖНИ ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ, МОЖЕ СЕ ИЗЈАВИТИ ЖАЛБА У РОКУ ОД 15 ДАНА, МИНИСТАРСТВУ А НА ТЕРИТОРИЈИ АУТОНОМНЕ ПОКРАЈИНЕ ОРГАНУ НАДЛЕЖНОМ ЗА ПОСЛОВЕ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ АУТОНОМНЕ ПОКРАЈИНЕ.

ОРГАН НАДЛЕЖАН ЗА ДОНОШЕЊЕ, ОДНОСНО УСВАЈАЊЕ ДОКУМЕНТА ИЗ СТАВА 1. ОВОГ ЧЛАНА, ПРИБАВЉА МИШЉЕЊЕ О ИСПУЊЕНОСТИ УСЛОВА ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ ИЗ СТАВА 2. ОВОГ ЧЛАНА, ОД НАДЛЕЖНОГ ОРГАНА ЗА ИЗДАВАЊЕ АКТА О УСЛОВИМА ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ.

Оцена прихватљивости

Члан 10.

Оцена прихватљивости за еколошку мрежу (у даљем тексту: оцена прихватљивости) је поступак којим се оцењује могућ утицај стратегије, плана, основе, програма, пројекта, радова или активности на циљеве очувања и целовитост подручја еколошке мреже.

Поступак оцене прихватљивости спроводи Министарство, ОДНОСНО орган надлежан за послове заштите животне средине аутономне покрајине, ~~односно орган надлежан за послове заштите животне средине јединице локалне самоуправе~~ за стратегију, план, програм, пројекат, радове или активности који сам или с другом стратегијом, планом, програмом, пројектом, радовима или активностима може имати значајан негативан утицај на циљеве очувања и негативан утицај на целовитост еколошки значајног подручја, уз претходно прибављене услове завода.

Поступак оцене прихватљивости из става 2. овог члана састоји се од:

- 1) претходне оцене, и
- 2) главне оцене.

ПОСТУПАК ОЦЕНЕ ПРИХВАТЉИВОСТИ СПРОВОДИ СЕ У СКЛАДУ СА НАЧЕЛОМ ПРЕДОСТРОЖНОСТИ, НА ОСНОВУ НАЈБОЉИХ ДОСТУПНИХ НАУЧНИХ ДОКАЗА И МЕТОДА У ОКВИРУ ПРИПРЕМА ПЛАНА ИЛИ ПРОЈЕКТА, ПРЕ

СТАВЉАЊА У ПРОЦЕДУРУ УСВАЈАЊА ПЛАНА, ИЗДАВАЊА ЛОКАЦИЈСКИХ УСЛОВА, ЛОКАЦИЈСКЕ ДОЗВОЛЕ, ИЛИ ДРУГОГ ОДОБРЕЊА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ИЛИ ИЗВОЂЕЊЕ.

За стратегије, планове, основе и програме за које се, у складу са посебним законом, спроводи поступак стратешке процене и за пројекте, за које се у складу са посебним законом, спроводи поступак процене утицаја, оцена прихватљивости спроводи се у оквиру тих поступака.

У случају вршења примењених геолошких истраживања минералних и других геолошких ресурса и активних рударских објеката који су у моменту ступања на снагу овог закона одобрени од стране надлежних органа, не разматра се потреба спровођења поступка за оцену прихватљивости.

За радове и активности за које се оцени потреба спровођења оцене прихватљивости надлежни орган тај поступак спроводи у складу са овим законом.

~~Студија за оцену прихватљивости је посебан документ који се прилаже уз Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину, односно Елаборат о процени утицаја пројекта на животну средину. За остале радове и активности из става б. овог члана ова студија се прилаже као посебан документ.~~

Ако се на основу оцене прихватљивости утврди да планови, основе, програми, пројекти, радови и активности могу имати значајан негативан утицај на циљеве очувања и негативан утицај на целовитост еколошки значајног подручја, надлежни орган одбија давање сагласности.

У случају сумње сматра се да планови, основе, програми, пројекти, радови и активности, могу имати значајан негативан утицај на циљеве очувања и негативан утицај на целовитост еколошки значајног подручја.

Ако се на основу оцене прихватљивости утврди да планови, основе, програми, пројекти, радови и активност могу имати значајан негативан утицај на циљеве очувања и негативан утицај на целовитост еколошки значајног подручја надлежни орган даје сагласност, ако:

- 1) не постоји друго алтернативно решење;
- 2) у односу на еколошки значајна подручја у којима се налази макар један приоритетни тип станишта и/или приоритетна врста, само ако постоје императивни разлози преовладавајућег јавног интереса, који се односе на заштиту здравља људи и јавне сигурности, на корисне ефekte од примарне важности за животну средину и ако постоје други преовладавајући разлози од јавног интереса уз претходно прибављено мишљење Европске комисије. У односу на све остале делове еколошке мреже само ако постоје други императивни разлози од јавног интереса, укључујући интересе социјалне или економске природе, који преовладавају у односу на интерес очувања ових подручја;
- 3) је компензацијске мере неопходне за очување свеукупне кохерентности еколошке мреже из члана 12. овог закона, могуће спровести пре давања одобрења на планове, основе, програме, пројекте, радове и активности.

О ПОСТОЈАЊУ ПРЕОВЛАДАВАЈУЋЕГ ЈАВНОГ ИНТЕРЕСА ОДЛУЧУЈЕ ВЛАДА, НА ОСНОВУ ОБРАЗЛОЖЕНОГ ПРЕДЛОГА МИНИСТАРСТВА, КОЈИ ОБАВЕЗНО САДРЖИ:

1) РАЗЛОГЕ ЗБОГ КОЈИХ ЈЕ ИЗВЕДЕН ЗАКЉУЧАК ДА НЕ ПОСТОЈЕ ДРУГЕ ПОВОЉНИЈЕ АЛТЕРНАТИВЕ ЗА ОСТВАРЕЊЕ СВРХЕ ПЛАНА ИЛИ ПРОЈЕКТА ОД ПРЕДЛОЖЕНОГ У СКЛАДУ СА ПРОПИСАНИМ КРИТЕРИЈУМИМА;

2) РАЗЛОГЕ ЗБОГ КОЈИХ ЈЕ ИЗВЕДЕН ЗАКЉУЧАК ДА СУ ПРЕДЛОЖЕНЕ КОМПЕНЗАЦИЈСКЕ МЕРЕ ДОВОЉНЕ ДА ОБЕЗБЕДЕ КОХЕРЕНТНОСТ ЕКОЛОШКЕ МРЕЖЕ И ДА ИХ ЈЕ МОГУЋЕ СПРОВЕСТИ У СКЛАДУ СА ПРОПИСАНИМ КРИТЕРИЈУМИМА;

3) РЕЗУЛТАТЕ ОБАВЕШТАВАЊА И УЧЕШЋА ЈАВНОСТИ.

ПО ПРИЈЕМУ ОДЛУКЕ ВЛАДЕ О УТВРЂИВАЊУ ПРЕОВЛАДАВАЈУЋЕГ ЈАВНОГ ИНТЕРЕСА МИНИСТАРСТВО ДОНОСИ РЕШЕЊЕ КОЈИМ СЕ УТВРЂИВАЊУ КОМПЕНЗАЦИЈСКЕ МЕРЕ.

Надлежни орган за спровођење поступка оцене прихватљивости може да образује стручну комисију, односно овласти стручно лице за оцену студије о оцени прихватљивости, уз претходно прибављено миниљење завода о испуњености услова заштите природе из члана 9. овог закона, а у складу са посебним законом.

Влада ближе прописује поступак, садржину, рокове, начин спровођења оцене прихватљивости, у односу на циљеве очувања еколошки значајног подручја, као и начин обавештавања јавности, утврђивања преовладавајућег јавног интереса и компензацијских мера.

ВЛАДА БЛИЖЕ ПРОПИСУЈЕ ПОСТУПАК, САДРЖИНУ, РОКОВЕ, НАЧИН СПРОВОЂЕЊА ОЦЕНЕ ПРИХВАТЉИВОСТИ, УКЉУЧУЈУЋИ ЛИСТУ ПОТРЕБНЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ О ОЦЕНИ ПРИХВАТЉИВОСТИ У ОДНОСУ НА ЦИЉЕВЕ ОЧУВАЊА И ЦЕЛОВИТОСТ ЕКОЛОШКИ ЗНАЧАЈНОГ ПОДРУЧЈА, НАЧИН ОБАВЕШТАВАЊА ЈАВНОСТИ, КАО И ПОСТУПАК УТВРЂИВАЊА ПРЕОВЛАДАВАЈУЋЕГ ЈАВНОГ ИНТЕРЕСА И КОМПЕНЗАЦИЈСКИХ МЕРА.

Заштита шумских, влажних и водених екосистема и станишта унутар агроекосистема

Члан 18.

Очување биолошке разноврсности шумских екосистема обавља се ради јачања општекорисних функција шума, у складу са законом.

Газдовање шумама мора се заснивати на начелима одрживог развоја и очувања биолошке разноврсности, очувања природног састава, структуре и функције шумских екосистема, сагласно условима заштите природе који су саставни део шумских основа.

Ради обогаћивања биолошке и предеоне разноврсности у газдовању шумама поступа се на начин да се у највећој мери очувају шумске чистине (ливаде, пашњаци и друго) и шумски рубови.

У влажним и воденим екосистемима са обалним појасом забрањене су радње, активности и делатности којима се угрожава хидролошка појава или опстанак и очување биолошке разноврсности.

Количину воде у влажним и воденим екосистемима, изван заштићених подручја, која је нужна за очување хидролошке појаве и опстанак биолошке разноврсности одређује министарство надлежно за послове пољопривреде, шумарства и водопривреде, по претходно прибављеном миниљењу Министарства, а у заштићеним подручјима и подручјима еколошке мреже Министарство, по претходно прибављеном миниљењу министарства надлежног за послове пољопривреде, шумарства и водопривреде.

Очување биолошке и предеоне разноврсности станишта унутар агроекосистема и других неаутономних и полуаутономних екосистема спроводи се првенствено очувањем и заштитом рубних станишта, живица, међа, појединачних стабала, групе стабала, бара и

ливадских појасева, као и других екосистема са очуваном или делимично изменљеном дрвенастом, жбунастом, ливадском или мочварном вегетацијом.

Приликом укрупњавања пољопривредног земљишта мора се водити рачуна о очувању постојећих и стварању нових рубних станишта ради обезбеђења биолошке и предеоне разноврсности екосистема.

Режими заштите

Члан 35

На заштићеном подручју успостављају се следећи режими заштите:

- 1) I степена,
- 2) II степена и/или
- 3) III степена.

Режим заштите I степена - строга заштита, спроводи се на заштићеном подручју или његовом делу са изворним или мало изменљеним екосистемима изузетног научног и практичног значаја, којом се омогућавају процеси природне сукцесије и очување станишта и животних заједница у условима дивљине.

Режим заштите I степена:

- 1) забрањује коришћење природних ресурса и изградњу објеката;
- 2) ограничава радове и активности на научна истраживања и праћење природних процеса, контролисану посету у образовне, рекреативне и општекултурне сврхе, као и спровођење заштитних, санационих и других неопходних мера у случају пожара, елементарних непогода и удеса, појава биљних и животињских болести и пренамножавања штеточина, уз сагласност Министарства.

Режим заштите II степена - активна заштита, спроводи се на заштићеном подручју или његовом делу са делимично изменљеним екосистемима великог научног и практичног значаја и посебно вредним пределима и објектима геонаслеђа.

У II степену заштите могу се вршити управљачке интервенције у циљу рестаурације, ревитализације и укупног унапређења заштићеног подручја, без последица по примарне вредности њихових природних станишта, популација, екосистема, обележја предела и објекта геонаслеђа, обављати традиционалне делатности и ограничено користити природни ресурси на одржив и строго контролисан начин.

Режим заштите II степена:

- 1) забрањује изградњу индустријских, металуршких и рударских објеката, асфалтних база, рафинерија нафте, као и објеката за складиштење и продају деривата нафте и течног нафтног гаса, термоелектрана и ветрогенератора, ХИДРОЕЛЕКТРАНА И ДРУГИХ ХИДРОТЕХНИЧКИХ ОБЈЕКАТА ЗА ЗАХВАТАЊЕ И ТРАНСПОРТ ВОДЕ ЗА ПОТРЕБЕ ИЗГРАДЊЕ И РАДА ХИДРОЕЛЕКТРАНА, лука и робно-трговинских центара, аеродрома, услужних складишта, магацина и хладњача, викендича и других породичних објеката за одмор, експлоатацију минералних сировина, тресета и материјала речних корита и језера, преоравање природних травњака, привредни риболов, уношење инвазивних алохтоних врста, изградњу објеката за рециклажу и спаљивање отпада и образовање депонија отпада;

- 2) ограничава регулацију и преграђивање водотока НА ОБЈЕКТЕ ЗА РЕГУЛАЦИЈУ И ПРЕГРАЂИВАЊЕ У ФУНКЦИЈИ ЗАШТИТЕ ОД ПОПЛАВА, формирање водоакумулација, мелиорационе и друге хидротехничке радове, изградњу хидроелектрана, соларних електрана и електрана на био-газ, објеката туристичког смештаја, угоститељства,

наутичког туризма и туристичке инфраструктуре и уређење јавних скијалишта, изградњу објекта саобраћајне, енергетске, комуналне и друге инфраструктуре, стамбених и економских објекта пољопривредних газдинстава, традиционално коришћење камена, глине и другог материјала за локалне потребе, изградњу рибњака, објекта за конвенционално гајење домаћих животиња и дивљачи, риболов, лов, сакупљање гљива, дивљих биљних и животињских врста, газдовање шумама и шумским земљиштем, формирање шумских и пољопривредних монокултура, уношење врста страних за дивљи биљни и животињски свет регије у којој се налази заштићено подручје и примену хемијских средстава.

Режим заштите III степена - проактивна заштита, спроводи се на заштићеном подручју или његовом делу са делимично измененим и/или измененим екосистемима, пределима и објектима геонаслеђа од научног и практичног значаја.

У III степену заштите могу се вршити управљачке интервенције у циљу рестаурације, ревитализације и укупног унапређења заштићеног подручја, развој села и унапређење сеоских домаћинстава, уређење објекта културно-историјског наслеђа и традиционалног градитељства, очување традиционалних делатности локалног становништва, селективно и ограничено коришћење природних ресурса и простора уз потребну инфраструктурну и другу изградњу.

Режим заштите III степена:

1) забрањује изградњу рафинерија нафте и објекта хемијске индустрије, металуршких и термоенергетских објекта, ХИДРОЕЛЕКТРАНА И ДРУГИХ ХИДРОТЕХНИЧКИХ ОБЈЕКАТА ЗА ЗАХВАТАЊЕ И ТРАНСПОРТ ВОДЕ ЗА ПОТРЕБЕ ИЗГРАДЊЕ И РАДА ХИДРОЕЛЕКТРАНА, складишта нафте, нафтних деривата и природног гаса, уношење инвазивних алохтоних врста и образовање депонија;

2) ограничава изградњу других индустријских и енергетских објекта (ЕЛЕКТРАНА НА БИО ГАС, СОЛАРНИХ ЕЛЕКТРАНА И ВЕТРОГЕНЕРАТОРА), ОБЈЕКАТА ЗА РЕГУЛАЦИЈУ И ПРЕГРАЂИВАЊЕ ВОДОТОКА У ФУНКЦИЈИ ЗАШТИТЕ ОД ПОПЛАВА, асфалтних база, објекта туристичког смештаја и јавних скијалишта, инфраструктурних објекта, складишта индустријске робе и грађевинског материјала, викендица, експлоатацију и примарну прераду минералних сировина, образовање објекта за управљање отпадом, изградњу насеља и ширење њихових грађевинских подручја, лов и риболов, формирање шумских и пољопривредних монокултура, примену хемијских средстава и друге радове и активности који могу имати значајан неповољан утицај на природне и друге вредности заштићеног подручја.

Режими заштите и границе делова заштићеног подручја са различитим режимима заштите утврђују се актом о проглашењу заштићеног подручја на основу студије заштите.

Режим заштитне зоне заштићеног подручја забрањује и ограничава радове и активности за које се (у поступку утврђеним законом и другим прописима) утврди да могу имати значајан неповољан утицај на биолошку разноврсност, вредности геонаслеђа и предела тог заштићеног подручја.

Влада ближе прописује режиме заштите, поступак и начин њиховог одређивања и објекте, радове и активности који су забрањени или ограничени.

У националном парку могу се, у складу са посебним законом, забранити радови и активности који су режимима заштите из овог члана ограничени.

ИЗУЗЕТНО ОД ЗАБРАНА ПРОПИСАНИХ ОВИМ ЧЛНОМ, МОЖЕ СЕ ДОЗВОЛИТИ РЕКОНСТРУКЦИЈА ХИДРОЕЛЕКТРАНА ИЗГРАЂЕНИХ У СКЛАДУ СА ПРОПИСИМА.

Строго заштићене и заштићене дивље врсте

Члан 36.

Дивље врсте које су угрожене или могу постати угрожене, које имају посебан значај са генетичког, еколошког, екосистемског, научног, здравственог, економског и другог аспекта, штите се као строго заштићене дивље врсте или заштићене дивље врсте.

Строго заштићеном дивљом врстом може се прогласити:

- 1) дивља врста ишчезла у Републици Србији и враћена програмом реинтродукције;
- 2) крајње угрожена дивља врста;
- 3) угрожена дивља врста;
- 4) реликтна врста;
- 5) локални ендемит;
- 6) стеноендемит;
- 7) дивља врста која је предмет потврђеног међународног уговора;
- 8) дивља врста којој је из других разлога потребна строга заштита.

Заштићеном дивљом врстом може се прогласити:

- 1) рањива дивља врста;
- 2) ендемична врста;
- 3) индикаторска, кључна и кишобран врста;
- 4) реликтна врста;
- 5) дивља врста која је предмет потврђеног међународног уговора;
- 6) дивља врста која није угрожена, али се због њеног изгледа може лако заменити са угроженом дивљом врстом;
- 7) дивља врста од економског значаја која би неконтролисаном експлоатацијом или уништавањем станишта могла бити угрожена.

Строго заштићене и заштићене дивље врсте у смислу овога закона, одређују се на основу националних и међународних црвених листа или црвених књига, потврђених међународних уговора, стручних налаза и/или научних сазнања.

Црвени листе и црвение књиге угрожених дивљих врста са локалитетима на којима се налазе, бројношћу популација и степеном угрожености, утврђује Министарство, на предлог завода.

Заштита дивљих врста која није уређена овим законом, регулише се посебним прописима.

Еколошка мрежа

Члан 38.

Еколошка мрежа као функционално и просторно повезана целина успоставља се ради очувања типова станишта од посебног значаја за заштиту, за обнављање и/или унапређивање нарушених станишта и за очување станишта дивљих врста флоре и фауне.

Еколошку мрежу чине: еколошки значајна подручја и еколошки коридори.

Еколошки значајна подручја су:

- 1) подручја од националног значаја која биогеографском заступљенонију и репрезентативношћу доприносе очувању биолошке разноврсности у Републици Србији;
- 2) подручја од међународног значаја која биогеографском заступљенонију и репрезентативношћу доприносе очувању типова станишта и станишта врста укључујући

~~нтице у складу са потврђеним међународним уговорима и општеприхваћеним правилима међународног права.~~

~~Влада утврђује еколошку мрежу Републике Србије.~~

~~Актом из става 4. овог члана утврђују се: листа еколошки значајних подручја и листа врста укључујући нтице и њихова станишта из става 3. тачка 2) овог члана, еколошки коридори, критеријуми за одређивање делова еколошке мреже, опште смернице управљања и начин финансирања.~~

~~Завод, у сарадњи са другим стручним и научним институцијама припрема документацију за успостављање еколошке мреже у складу са законом, општеприхваћеним правилима међународног права, потврђеним међународним уговорима и утврђеним критеријумима.~~

~~Дигиталну базу података и карту еколошки значајног подручја израђује и ажурира Завод за заштиту природе Србије у сарадњи са стручним и научним институцијама, а на основу подлога које обезбеђује Републички геодетски завод без накнаде.~~

Члан 38.

ЕКОЛОШКА МРЕЖА КАО КОХЕРЕНТИЈА, ФУНКЦИОНАЛНО И ПРОСТОРНО ПОВЕЗАНА ЦЕЛИНА УСПОСТАВЉА СЕ РАДИ ОЧУВАЊА ТИПОВА СТАНИШТА ОД ПОСЕБНОГ ЗНАЧАЈА ЗА ЗАШТИТУ, ЗА ОБНАВЉАЊЕ И/ИЛИ УНАПРЕЂИВАЊЕ НАРУШЕНИХ СТАНИШТА И ЗА ОЧУВАЊЕ СТАНИШТА ДИВЉИХ ВРСТА ФЛОРЕ И ФАУНЕ.

ЕКОЛОШКУ МРЕЖУ ЧИНЕ: ЕКОЛОШКИ ЗНАЧАЈНА ПОДРУЧЈА И ЕКОЛОШКИ КОРИДОРИ.

ЕКОЛОШКИ ЗНАЧАЈНА ПОДРУЧЈА СУ:

1) ПОДРУЧЈА КОЈА СУ БИОГЕОГРАФСКОМ ЗАСТУПЉЕНОШЋУ И РЕПРЕЗЕНТАТИВНОШЋУ ЗНАЧАЈНА СА ОЧУВАЊЕ ТИПОВА СТАНИШТА И СТАНИШТА ВРСТА УКЉУЧУЈУЋИ ПОДРУЧЈА ЗА ОЧУВАЊЕ ПТИЦА НА НАЦИОНАЛНОМ НИВОУ У СКЛАДУ СА ПРОПИСИМА ИЗ ОБЛАСТИ ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ;

2) ПОДРУЧЈА ОД МЕЂУНАРОДНОГ ЗНАЧАЈА КОЈА СУ БИОГЕОГРАФСКОМ ЗАСТУПЉЕНОШЋУ И РЕПРЕЗЕНТАТИВНОШЋУ ЗНАЧАЈНА ЗА ОЧУВАЊЕ ТИПОВА СТАНИШТА И СТАНИШТА ВРСТА УКЉУЧУЈУЋИ ПОДРУЧЈА ЗА ОЧУВАЊЕ ПТИЦА У СКЛАДУ СА ПОТВРЂЕНИМ МЕЂУНАРОДНИМ УГОВОРИМА И ОПШТЕПРИХВАЋЕНИМ ПРАВИЛИМА МЕЂУНАРОДНОГ ПРАВА.

3) ПОДРУЧЈА ОД ЕВРОПСКОГ ЗНАЧАЈА КОЈА У БИОГЕОГРАФСКОМ РЕГИОНУ ИЛИ РЕГИОНИМА КОЈИМА ПРИПАДАЈУ ЗНАЧАЈНО ДОПРИНОСЕ ОДРЖАВАЊУ ИЛИ ОБНАВЉАЊУ У ПОВОЉНОМ СТАТУСУ ЗАШТИТЕ ПРИРОДНИХ СТАНИШНИХ ТИПОВА ИЛИ ВРСТА, А ТАКОЋЕ МОГУ ЗНАЧАЈНО ДОПРИНЕТИ КОХЕРЕНТНОСТИ ЕКОЛОШКЕ МРЕЖЕ НАТУРА 2000, И/ИЛИ ЗА ОДРЖАВАЊЕ БИОЛОШКЕ РАЗНОВРСНОСТИ У БИОГЕОГРАФСКОМ РЕГИОНУ ИЛИ ДОТИЧНИМ РЕГИОНИМА, У СКЛАДУ СА ОБАВЕЗАМА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ У ПРОЦЕСУ ПРИСТУПАЊА ЕВРОПСКОЈ УНИЈИ.

ПОДРУЧЈА ОД ЕВРОПСКОГ ЗНАЧАЈА ИЗ СТАВА 3. ТАЧКА 3) ОВОГ ЧЛАНА КЛАСИФИКОВАЊЕ СЕ ПРЕМА СЛЕДЕЋИМ КРИТЕРИЈУМИМА:

1) ЗА ЗАШТИТУ ТИПОВА СТАНИШТА:

(1) СТЕПЕН РЕПРЕЗЕНТАТИВНОСТИ ПРИРОДНОГ ТИПА СТАНИШТА НА ЛОКАЛИТЕТУ,

(2) ПОВРШИНА ЛОКАЛИТЕТА ПОКРИВЕНА ПРИРОДНИМ ТИПОМ СТАНИШТА У ОДНОСУ НА УКУПНУ ПОВРШИНУ ПОКРИВЕНУ ТИМ ПРИРОДНИМ ТИПОМ СТАНИШТА НА НАЦИОНАЛНОЈ ТЕРИТОРИЈИ,

(3) СТЕПЕН ОЧУВАНОСТИ СТРУКТУРЕ И ФУНКЦИЈА ДОТИЧНОГ ПРИРОДНОГ СТАНИШТА И МОГУЋНОСТИ ОБНАВЉАЊА, И

(4) ГЛОБАЛНА ПРОЦЕНА ВРЕДНОСТИ ПОДРУЧЈА ЗА ОЧУВАЊЕ ДОТИЧНОГ ПРИРОДНОГ СТАНИШТА.

2) ЗА ЗАШТИТУ СТАНИШТА ВРСТА:

(1) ВЕЛИЧИНА И ГУСТИНА ПОПУЛАЦИЈЕ ВРСТА ПРИСУТНИХ НА ЛОКАЛИТЕТУ У ОДНОСУ НА ПОПУЛАЦИЈЕ ПРИСУТНЕ НА НАЦИОНАЛНОЈ ТЕРИТОРИЈИ,

(2) СТЕПЕН ОЧУВАНОСТИ КАРАКТЕРИСТИКА СТАНИШТА ВАЖНИХ ЗА ДОТИЧНЕ ВРСТЕ И МОГУЋНОСТИ ОБНАВЉАЊА,

(3) СТЕПЕН ИЗОЛАЦИЈЕ ПОПУЛАЦИЈЕ ПРИСУТНЕ НА ЛОКАЛИТЕТУ У ОДНОСУ НА ПРИРОДНИ ДОМЕТ ВРСТЕ, И

(4) ГЛОБАЛНА ПРОЦЕНА ВРЕДНОСТИ ПОДРУЧЈА ЗА ОЧУВАЊЕ ДОТИЧНИХ ВРСТА.

ВЛАДА УТВРЂУЈЕ ЕКОЛОШКУ МРЕЖУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ.

АКТОМ ИЗ СТАВА 5. ОВОГ ЧЛАНА УТВРЂУЈУ СЕ ЛИСТА ЕКОЛОШКИ ЗНАЧАЈНИХ ПОДРУЧЈА И СПИСАК ВРСТА, УКЉУЧУЈУЋИ ПТИЦЕ И ЊИХОВА СТАНИШТА ИЗ СТ. 3. И 4. ОВОГ ЧЛАНА, УКЉУЧУЈУЋИ ПРИОРИТЕТНЕ ТИПОВЕ СТАНИШТА И ПРИОРИТЕТНЕ ВРСТЕ ОД ЕВРОПСКОГ И НАЦИОНАЛНОГ ЗНАЧАЈА, ЕКОЛОШКИ КОРИДОРИ, КРИТЕРИУМИ ЗА ОДРЕЂИВАЊЕ ДЕЛОВА ЕКОЛОШКЕ МРЕЖЕ, ОПШТЕ СМЕРНИЦЕ УПРАВЉАЊА И НАЧИН ФИНАНСИРАЊА.

ЗАВОД, У САРАДЊИ СА ДРУГИМ СТРУЧНИМ И НАУЧНИМ ИНСТИТУЦИЈАМА ПРИПРЕМА ДОКУМЕНТАЦИЈУ ЗА УСПОСТАВЉАЊЕ ЕКОЛОШКЕ МРЕЖЕ У СКЛАДУ СА ЗАКОНОМ, ОПШТЕПРИХВАЋЕНИМ ПРАВИЛИМА МЕЂУНАРОДНОГ ПРАВА, ПОТВРЂЕНИМ МЕЂУНАРОДНИМ УГОВОРИМА И УТВРЂЕНИМ КРИТЕРИЈУМИМА.

ДИГИТАЛНУ БАЗУ ПОДАТAKА И КАРТУ ЕКОЛОШКЕ МРЕЖЕ ИЗРАЂУЈЕ И АЖУРИРА ЗАВОД У САРАДЊИ СА СТРУЧНИМ И НАУЧНИМ ИНСТИТУЦИЈАМА, А НА ОСНОВУ ПОДЛОГА КОЈЕ ОБЕЗБЕЂУЈЕ РЕПУБЛИЧКИ ГЕОДЕТСКИ ЗАВОД БЕЗ НАКНАДЕ.”

Заштита еколошке мреже

Члан 39.

Заштита еколошке мреже обезбеђује се спровођењем прописаних мера заштите ради очувања типова станишта и станишта врста за која су утврђена појединачна еколошки значајна подручја и спровођењем оцене прихватљивости.

Мере заштите еколошке мреже односе се на правна лица, предузетнике и физичка лица која својим активностима и радовима могу утицати на подручја еколошке мреже и еколошке коридоре.

~~На подручју еколошке мреже примењују се мере, методе и техничко-технолошка решења ради очувања станишта и станишта врста.~~

~~Праћење стања еколошке мреже обавља завод и/или друге стручне и научне институције по овлашћењу Министарства.~~

~~Забранују се радови, активности и делатности који могу довести до угрожавања и нарушувања функција еколошке мреже и до нарушувања или трајног оштећења својстава и вредности појединих делова еколошке мреже.~~

~~Изузетно од става 5. овог члана, Министарство може дозволити радове, активности и делатности у складу са чланом 10. овог закона.~~

Члан 39.

ЗАШТИТА ЕКОЛОШКЕ МРЕЖЕ ОБЕЗБЕДИЋЕ СЕ СПРОВОЂЕЊЕМ СВИХ НЕОПХОДНИХ МЕРА ОЧУВАЊА КОЈЕ ОДГОВАРАЈУ ЕКОЛОШКИМ ЗАХТЕВИМА ТИПОВА СТАНИШТА И СТАНИШТА ВРСТА ЗА КОЈА ЂЕ СЕ УТВРДИТИ ЕКОЛОШКИ ЗНАЧАЈНА ПОДРУЧЈА, КАО И ПРИМЕНОМ ПОСТУПКА ОЦЕНЕ ПРИХВАТЉИВОСТИ, У СКЛАДУ СА ОВИМ ЗАКОНОМ, КАКО БИ СЕ СПРЕЧИЛИ ПОТЕНЦИЈАЛНИ УТИЦАЈИ ПРОЈЕКАТА И ПЛНОВА НА ЕКОЛОШКУ МРЕЖУ, А ТО СУ:

1) ОДГОВАРАЈУЋИ ПЛНОВИ УПРАВЉАЊА ИЛИ МЕХАНИЗМИ УПРАВЉАЊА КОЈИ СУ СПЕЦИФИЧНИ ЗА ТА ПОДРУЧЈА ИЛИ СУ ИНТЕГРИСАНИ У ДРУГЕ РАЗВОЈНЕ ПЛНОВЕ КОЈИ УКЉУЧУЈУ ЦИЉЕВЕ ОЧУВАЊА ПОДРУЧЈА ЕКОЛОШКЕ МРЕЖЕ И

2) ОДГОВАРАЈУЋЕ МЕРЕ ЗАКОНОДАВНЕ, АДМИНИСТРАТИВНЕ ИЛИ УГОВОРНЕ МЕРЕ У СКЛАДУ СА РЕЛЕВАНТНИМ СЕКТОРСКИМ ПРОПИСИМА.

ЦИЉЕВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ ЕКОЛОШКЕ МРЕЖЕ ОДНОСЕ СЕ НА ПРАВНА ЛИЦА, ПРЕДУЗЕТНИКЕ И ФИЗИЧКА ЛИЦА КОЈА СВОЈИМ АКТИВНОСТИМА И РАДОВИМА МОГУ УТИЦАТИ НА ПОДРУЧЈА ЕКОЛОШКЕ МРЕЖЕ И ЕКОЛОШКЕ КОРИДОРЕ.

БИЛО КОЈИ ПЛАН, ПРОГРАМ ИЛИ ПРОЈЕКАТ КОЈИ БЕЗ НЕПОСРЕДНЕ ПОВЕЗАНОСТИ СА УПРАВЉАЊЕМ ПОДРУЧЈА ЕКОЛОШКЕ МРЕЖЕ, МОЖЕ ЗНАЧАЈНО УТИЦАТИ НА ТИПОВЕ СТАНИШТА И СТАНИШТА ВРСТА ЗА КОЈЕ ЈЕ УТВРЂЕНО ЕКОЛОШКИ ЗНАЧАЈНО ПОДРУЧЈЕ, БИЛО КАО ПОЈЕДИНАЧАН ПРОЈЕКАТ ПОВЕЗАН СА ДРУГИМ ПЛНОВИМА, ПРОГРАМИМА ИЛИ ПРОЈЕКТИМА, ПОДЛЕЖЕ ПОСТУПКУ ОЦЕНЕ ПРИХВАТЉИВОСТИ У СКЛАДУ СА ОВИМ ЗАКОНОМ, УЗИМАЈУЋИ У ОБЗИР ЦИЉЕВЕ ОЧУВАЊА И УТВРЂЕНЕ МЕРЕ ЗАШТИТЕ ТОГ ПОДРУЧЈА.

ПРАЋЕЊЕ СТАЊА ЕКОЛОШКЕ МРЕЖЕ ОБАВЉА ЗАВОД ИЛИ ДРУГЕ СТРУЧНЕ И НАУЧНЕ ИНСТИТУЦИЈЕ ПО ОВЛАШЋЕЊУ МИНИСТАРСТВА.

ЗАБРАЊУЈУ СЕ РАДОВИ, АКТИВНОСТИ И ДЕЛАТНОСТИ КОЈИ МОГУ ДОВЕСТИ ДО УГРОЖАВАЊА И НАРУШУВАЊА ФУНКЦИЈА ЕКОЛОШКЕ МРЕЖЕ И ДО НАРУШУВАЊА ИЛИ ТРАЈНОГ ОШТЕЋЕЊА СВОЈСТАВА И ВРЕДНОСТИ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ЕКОЛОШКЕ МРЕЖЕ.

ИЗУЗЕТНО ОД СТАВА 5. ОВОГ ЧЛАНА, МИНИСТАРСТВО МОЖЕ ДОЗВОЛИТИ РАДОВЕ, АКТИВНОСТИ И ДЕЛАТНОСТИ У СКЛАДУ СА ЧЛНОМ 10. ОВОГ ЗАКОНА.”

Управљање еколошком мрежом

Члан 40.

Подручјем еколошке мреже које је истовремено и заштићено подручје, управља управљач тог заштићеног подручја.

За управљање еколошки значајним подручјем и еколошким коридором које није стављено под заштиту као заштићено подручје, Влада на предлог Министарства, односно надлежни орган аутономне покрајине, односно надлежни орган јединице локалне самоуправе на чијој се територији налази део еколошке мреже може одредити или основати правно лице.

За подручје еколошке мреже може се донети план управљања или прописати скуп мера за очување, обнављање и унапређење стања ових подручја.

План управљања из става 3. овог члана доноси правно лице коме је поверио управљање делом еколошке мреже.

Ближи начин управљања еколошком мрежом утврдиће се актом из члана 14. став 4. овог закона.

Члан 40.

ПОДРУЧЈЕМ ЕКОЛОШКЕ МРЕЖЕ КОЈЕ ЈЕ ИСТОВРЕМЕНО И ЗАШТИЋЕНО ПОДРУЧЈЕ ИЛИ СЕ НАЛАЗИ У ОКВИРУ ГРАНИЦЕ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА ИЛИ СЕ СА ЊИМ ГРАНИЧИ УПРАВЉА УПРАВЉАЧ ТОГ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА. ЦИЉЕВИ И МЕРЕ ЗА ОЧУВАЊЕ И ЗАШТИТУ ОВОГ ПОДРУЧЈА БИЋЕ УТВРЂЕНЕ ЈЕДНИМ ПЛАНОМ УПРАВЉАЊА ЗА ЗАШТИЋЕНО ПОДРУЧЈЕ КОЈИ УКЉУЧУЈЕ ИДЕНТИФИКОВАНЕ ТИПОВЕ СТАНИШТА И СТАНИШТА ВРСТА, ЦИЉЕВЕ И МЕРЕ ЗА ОЧУВАЊЕ ТИПОВА СТАНИШТА, СТАНИШТА УКЉУЧУЈУЋИ ПТИЦЕ ЗА КОЈЕ КОЈЕ ЈЕ ОДРЕЂЕНО ЕКОЛОШКИ ЗНАЧАЈНО ПОДРУЧЈЕ НА ТОМ ПОДРУЧЈУ.

ЗА УПРАВЉАЊЕ ЕКОЛОШКИ ЗНАЧАЈНИМ ПОДРУЧЈЕМ И ЕКОЛОШКИМ КОРИДОРОМ КОЈЕ НИЈЕ СТАВЉЕНО ПОД ЗАШТИТУ КАО ЗАШТИЋЕНО ПОДРУЧЈЕ, ВЛАДА НА ПРЕДЛОГ МИНИСТАРСТВА, ОДНОСНО НАДЛЕЖНИ ОРГАН АУТОНОМНЕ ПОКРАЈИНЕ, ОДНОСНО НАДЛЕЖНИ ОРГАН ЈЕДИНИЦЕ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ НА ЧИЈОЈ СЕ ТЕРИТОРИЈИ НАЛАЗИ ДЕО ЕКОЛОШКЕ МРЕЖЕ МОЖЕ ОДРЕДИТИ ИЛИ ОСНОВАТИ ПРАВНО ЛИЦЕ.

ПЛНОВИ УПРАВЉАЊА ТРЕБА ДА ДЕФИНИШУ ЦИЉЕВЕ И МЕРЕ ЗА ОЧУВАЊЕ ТИПОВА СТАНИШТА И СТАНИШТА ВРСТА УКЉУЧУЈУЋИ ПТИЦЕ ЗА КОЈЕ ЈЕ УТВРЂЕНО ЕКОЛОШКИ ЗНАЧАЈНО ПОДРУЧЈЕ И МОГУ БИТИ УКЉУЧЕНИ У РЕЛЕВАНТНЕ ПЛНОВЕ КОРИШЋЕЊА ПРИРОДНИХ РЕСУРСА НА ПОДРУЧЈУ ЕКОЛОШКЕ МРЕЖЕ.

ПЛАН УПРАВЉАЊА ИЗ СТАВА 3. ОВОГ ЧЛАНА ДОНОСИ ПРАВНО ЛИЦЕ КОМЕ ЈЕ ПОВЕРЕНО УПРАВЉАЊЕ ДЕЛОМ ЕКОЛОШКЕ МРЕЖЕ.

БЛИЖИ НАЧИН УПРАВЉАЊА ЕКОЛОШКОМ МРЕЖОМ УТВРДИЋЕ СЕ АКТОМ ВЛАДЕ ИЗ ЧЛАНА 38. ОВОГ ЗАКОНА.”

Студија заштите

Члан 42.

Предлог акта о проглашењу заштићеног подручја заснива се на научној и/или стручној основи - студији заштите, којом се утврђују вредности подручја које се предлаже за заштиту и начин управљања подручјем.

Иницијативу за проглашење заштићеног подручја могу поднети субјекти заштите природе из члана 6. овог закона.

Студију заштите израђује завод, који о покренутој иницијативи и поступку израде студије обавештава локално становништво, власнике и кориснике подручја које је предмет студије и сарађује са њима.

Студија заштите садржи образложение предлога за покретање поступка заштите, опис природних, створених и предеоних одлика природног добра са тематским картографским прилозима, темељне вредности природног добра, оцену стања животне средине подручја, предложене режиме заштите, картографски приказ са уцртаним границама и режимима заштите на основу података из катастра непокретности, података из катастра истражних и експлоатационих поља и простора, минералних ресурса и подземних вода, опис граница, концепт заштите и унапређења, могуће перспективе одрживог развоја, анализу заинтересованих страна, документацију о усклађивању потреба заштите са заинтересованим странама, начин управљања, процену социоекономских сфеката заштите, развоја и одрживог коришћења, потребну кадровску и техничку опремљеност управљача, евентуални предлог управљача и друге елементе од значаја за проглашење заштићеног подручја.

Средства за израду студије заштите обезбеђују се у буџету Републике Србије, буџету аутономне покрајине, односно буџету јединице локалне самоуправе.

Подручје за које је покренут поступак заштите сматра се заштићеним у складу са овим законом, а до доношења акта о проглашењу примењују се мере прописане у студији заштите из става 1. овог члана.

УКОЛИКО ЈЕ ЗА ПОДРУЧЈЕ ДОНЕТ АКТ О ЗАШТИТИ, А НА ИНТЕРНЕТ СТРАНИЦИ МИНИСТАРСТВА ПОСТАВЉЕНО ЈЕ ОБАВЕШТЕЊЕ О ПОКРЕТАЊУ НОВОГ ПОСТУПКА ЗАШТИТЕ СА КОРИГОВАНИМ РЕЖИМИМА ЗАШТИТЕ, ПОДРУЧЈЕ СЕ СМАТРА ЗАШТИЋЕНИМ У СКЛАДУ СА ОВИМ ЗАКОНОМ, А ДО ДОНОШЕЊА НОВОГ АКТА О ПРОГЛАШЕЊУ ПРИМЕЊУЈУ СЕ РЕЖИМИ И МЕРЕ ПРОПИСАНЕ У СТУДИЈИ ЗАШТИТЕ.

Поступак заштите природног подручја је покренут када завод достави студију заштите надлежном органу и Министарство обавести јавност о поступку покретања заштите природног подручја на интернет страници Министарства.

Министарство обавештава јавност о поступку покретања заштите природног подручја I, II и III категорије на интернет страници Министарства.

МИНИСТАРСТВО ОБАВЕШТАВА ЈАВНОСТ О ПОСТУПКУ ПОКРЕТАЊА ЗАШТИТЕ ПРИРОДНОГ ПОДРУЧЈА I, II И III КАТЕГОРИЈЕ И ОБЈАВЉУЈЕ ИЗВОД ИЗ СТУДИЈЕ ЗАШТИТЕ НА ИНТЕРНЕТ СТРАНИЦИ МИНИСТАРСТВА, НА ОСНОВУ КОГ ЂЕ ЗАИНТЕРЕСОВАНА ЈАВНОСТ МОЋИ ДА ИДЕНТИФИКУЈЕ У ПРОСТОРУ ДЕФИНИСАНЕ ГРАНИЦЕ И РЕЖИМЕ ЗАШТИТЕ.

Учешиће јавности

Члан 43.

О предлогу акта за проглашење заштићеног подручја предлагач акта обавештава јавност.

Предлагач акта обезбеђује јавни увид и организује јавну расправу о предлогу акта о проглашењу заштићеног подручја и стручној основи - студији о заштити са картографском документацијом.

Обавештење из става 1. овог члана објављује се у најмање једном дневном листу, који се дистрибуира на целој територији Републике Србије и у локалном листу јединице локалне самоуправе на чијој се територији налази подручје чија се заштита предлаже, а садржи податке о времену и месту јавног увида и јавне расправе.

Излагање акта о проглашењу заштићеног подручја и стручне основе из става 2. овог члана на јавни увид траје најмање 20 дана од дана објављивања обавештења.

МИНИСТАРСТВО У ТОКУ ЈАВНОГ УВИДА НА СВОЈОЈ ИНТЕРНЕТ СТРАНИЦИ ОБЈАВЉУЈЕ СТРУЧНУ ОСНОВУ ИЗ СТАВА 2. ОВОГ ЧЛАНА.

План управљања заштићеним подручјем

Члан 52.

Управљач доноси план управљања за период од десет година.

За одређена заштићена подручја, актом о проглашењу може бити предвиђено да се план управљања доноси за краћи период (појединачна стабла, дрвореди и слично).

Планом управљања одређује се начин спровођења заштите, коришћења и управљања заштићеним подручјем, смернице и приоритети за заштиту и очување природних вредности заштићеног подручја, као и развојне смернице, уз уважавање потреба локалног становништва.

Правна лица, предузетници и физичка лица дужна су да обављају делатности у заштићеном подручју у складу са планом управљања.

Пре истека периода на који се план доноси анализира се његово спровођење и остварени резултати, а ако је то потребно може се вршити његова ревизија.

~~Извештај о остваривању плана доставља се на начин и по поступку прописаном за доношење плана.~~

Спровођење плана управљања

Члан 54.

На план управљања националним парком сагласност даје Влада по претходно прибављеним мишљењима надлежних министарстава.

На план управљања заштићеним подручјем које је проглашено актом Владе сагласност даје Министарство, по претходно прибављеним мишљењима надлежних министарстава.

На план управљања заштићеним подручјем које је проглашено актом надлежног органа аутономне покрајине, односно надлежног органа јединице локалне самоуправе сагласност даје орган надлежан за послове заштите животне средине аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе по претходно прибављеном мишљењу завода.

Планови управљања из ст. 1, 2. и 3. овог члана остварују се годишњим програмима управљања, на које сагласност даје Министарство, орган надлежан за послове заштите животне средине аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе.

Извештај о остваривању годишњег програма за претходну годину управљач доставља надлежном органу до 15. децембра текуће године, годишњи програм управљања за наредну

годину управљач доставља надлежном органу до 15. новембра текуће године, а извештај о остваривању плана управљања из члана 52. овог закона најкасније 60 дана пре истека периода за који је план донет.

О предлогу плана управљања заштићеним подручјем управљач је дужан да обавести јавност.

~~Обавештавање јавности подразумева јавни увид у предложени план.~~

~~Јавни увид спроводи управљач заштићеног подручја и траје 30 дана.~~

ОБАВЕШТАВАЊЕ ЈАВНОСТИ ПОДРАЗУМЕВА ЈАВНИ УВИД И ЈАВНУ РАСПРАВУ О ПРЕДЛОЖЕНОМ ПЛАНУ.

ЈАВНИ УВИД И ЈАВНУ РАСПРАВУ У ТРАЈАЊУ ОД 30 ДАНА, ОРГАНИЗУЈЕ И СПРОВОДИ УПРАВЉАЧ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА.

Одговорност за штету

Члан 64.

Република Србија не одговара за штету коју проузрокују дивље врсте, осим у случајевима одређеним овим законом и другим прописима.

Правно лице, предузетник или физичко лице коме би строго заштићене и заштићене дивље врсте могле проузроковати имовинску или другу штету (у даљем тексту: оштећено лице) дужно је да на примерен начин и о свом трошку предузме све дозвољене радње и активности како би спречило настанак штете.

Под радњом или активности у смислу става 2. овог члана, подразумева се ограђивање, чување добара и растеривање строго заштићених животињских врста, са места где непосредно угрожавају добра и на начин који не угрожава опстанак врста.

Уколико околности дозвољавају, за радње и активности из става 3. овог члана, потребно је прибавити мишљење завода.

Право на надокнаду штете

Члан 65.

Оштећено лице има право на надонаду штете у висини стварне штете коју су нанеле строго заштићене и заштићене дивље врсте и ако је предузео прописане радње и активности.

Оштећено лице је дужно да Министарству, односно надлежном органу аутономне покрајине, односно управљачу заштићеног подручја, пријави настанак штетног догађаја без одлагања, а најкасније у року од осам дана од дана настанка штете.

Оштећено лице и вештак утврђују на месту штетног догађаја чињенице које су значајне за установљење настанка штете, узрочника и висину штете, о чему се саставља записник.

Радње и активности из члана 64. овог закона, начин рада и поступања вештака у поступку утврђивања штете, износе накнаде штете и критеријуме за израчунавање штете прописује министар.

СТРОГО ЗАШТИЋЕНЕ ДИВЉЕ ВРСТЕ, РАДЊЕ И АКТИВНОСТИ ИЗ ЧЛАНА 64. ОВОГ ЗАКОНА, НАЧИН РАДА И ПОСТУПАЊА ВЕШТАКА У ПОСТУПКУ УТВРЂИВАЊА ШТЕТЕ, ИЗНОСЕ НАКНАДЕ ШТЕТЕ И КРИТЕРИЈУМЕ ЗА ИЗРАЧУНАВАЊЕ ШТЕТЕ ПРОПИСУЈЕ МИНИСТАР.

Висина накнаде штете утврђује се споразумно између Министарства, односно надлежног органа аутономне покрајине и оштећеног лица, а у случају спора о висини штете одлучује суд.

Обавезе управљача

Члан 68.

У управљању заштићеним подручјем управљач, је дужан нарочито да:

- 1) чува заштићено подручје и спроводи прописане режиме заштите;
- 2) унапређује и промовише заштићено подручје;
- 3) доноси план управљања и акт о унутрашњем реду и чуварској служби утврђен актом о заштити;
- 4) обележи заштићено подручје, границе и режиме заштите у складу са посебним правилником о начину обележавања;
- 5) осигура неометано одвијање природних процеса и одрживог коришћења заштићеног подручја;
- 5a) даје сагласност за обављање научних истраживања, извођење истражних радова, снимање филмова, постављање привремених објеката на површинама у заштићеном подручју и даје друга одобрења у складу са овим законом и правилником о унутрашњем реду и чуварској служби;
- 6) обезбеди надзор над спровођењем услова и мера заштите природе;
- 6) ФОРМИРА ЧУВАРСКУ СЛУЖБУ И ОБЕЗБЕДИ НАДЗОР НАД СПРОВОЂЕЊЕМ УСЛОВА И МЕРА ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ;
- 7) прати кретање и активности посетилаца и обезбеђује обучене водиче за туристичке посете;
- 8) води евиденције о природним вредностима и о томе доставља податке заводу;
- 9) води евиденцију о људским активностима, делатностима и процесима који представљају фактор угрожавања и оштећења заштићеног подручја и о томе доставља податке заводу и Министарству;
- 9a) води евиденцију о непокретностима са подацима од значаја за управљање заштићеним подручјем;
- 10) у сарадњи са републичком и покрајинском инспекцијом и органима безбедности спречава све активности и делатности које су у супротности са актом о заштити и представљају фактор угрожавања и девастације заштићеног подручја;
- 11) доноси акт о накнадама;
- 12) врши и друге послове утврђене законом и актом о заштити.

Ако управљач вршењем послова из става 1. тач. 1), 5a) и 6) овог члана утврди да је учињен прекршај или постоји основана сумња да је учињено кривично дело или привредни преступ, овлашћен је и дужан да поднесе одговарајућу пријаву или захтев за покретање прекршајног поступка.

У циљу обавештавања, пружања помоћи и контроле посетилаца и наплате накнаде за употребу моторног возила у заштићеном подручју, на јавном путу кроз заштићено подручје може се засновати улазна станица са одговарајућим објектима, опремом и особљем, на основу просторног односно урбанистичког плана и плана управљања заштићеним подручјем и уз сагласност управљача јавног пута.

Улазна станица може имати и објекте, средства, опрему и лица за потребе одржавања јавног пута и безбедности саобраћаја.

Када се на улазној станици врши наплата накнаде, управљач заштићеног подручја дужан је да наплату организује тако да обезбеди проток возила са што мањим застојем, а у

складу са саобраћајно-техничким условима, које утврђује управљач јавног пута у поступку издавања сагласности.

Уколико се у поступку надзора над радом, стручног и инспекцијског надзора утврди да управљач не извршава обавезе установљене актом о заштити, управљање заштићеним подручјем се одузима и поверава другом управљачу.

Министар прописује начин обележавања заштићеног подручја из става 1. тачка 4) овог члана.

САВЕТ КОРИСНИКА ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА ЧЛАН 68А.

У ЦИЉУ ОБЕЗБЕЂИВАЊА ИНТЕРЕСА ЛОКАЛНОГ СТАНОВНИШТВА И КОРИСНИКА ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА УПРАВЉАЧ МОЖЕ ОСНОВАТИ САВЕТ КОРИСНИКА ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА (У ДАЉЕМ ТЕКСТУ: САВЕТ КОРИСНИКА).

САВЕТ КОРИСНИКА ЧИНЕ ПРЕДСТАВНИЦИ ЛОКАЛНИХ САМОУПРАВА, ОРГАНИЗАЦИЈА И УДРУЖЕЊА ЧИЈА СЕ АКТИВНОСТ ОДВИЈА НА ПОДРУЧЈУ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА И ЊЕГА ЧИНЕ:

1) ПО ЈЕДАН ЧЛАН ИЗ СВАКЕ ОПШТИНЕ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА, КОЈИ СЕ ПОИМЕНИЧНО ДЕЛЕГИРА ИЗ СВАКЕ ОПШТИНЕ;

2) ЈЕДАН ЧЛАН ПРЕДСТАВНИК ЛОВСТВА КОГА ИМЕНУЈЕ ЛОВАЧКА КОМОРА СРБИЈЕ, ИЗ ЧЛАНСТВА РЕГИОНАЛНОГ ОДБОРА КОМОРЕ КОМЕ ТЕРИТОРИЈАЛНО ПРИПАДА ЗАШТИЋЕНО ПОДРУЧЈЕ;

3) ЈЕДАН ЧЛАН ИЗ РИБОЛОВАЧКИХ ОРГАНИЗАЦИЈА КОГА ИМЕНУЈЕ НАДЛЕЖНА РИБОЛОВАЧКА ОРГАНИЗАЦИЈА;

4) ЈЕДАН ЧЛАН ПРЕДСТАВНИК ПОЉОПРИВРЕДНИКА СА ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА;

5) ЈЕДАН ЧЛАН ПРЕДСТАВНИК ТУРИСТИЧКИХ ОРГАНИЗАЦИЈА СА ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА;

6) ЈЕДАН ЧЛАН ПРЕДСТАВНИК ЛОКАЛНИХ НЕВЛАДИНИХ ОРГАНИЗАЦИЈА СА ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА.

У РАД САВЕТА КОРИСНИКА МОГУ СЕ УКЉУЧИВАТИ И ДРУГИ ЧЛАНОВИ НОСИОЦИ ПРАВА КОРИШЋЕЊА И ЕКСПЕРТИ, СА САВЕТОДАВНИМ ГЛАСОМ.

САВЕТ КОРИСНИКА ДОНОСИ ПРЕПОРУКЕ О ЛОКАЛНО ЗНАЧАЈНИМ СТВАРИМА У ОКВИРУ ЗАКОНОМ ПРОПИСАНИХ МЕРА КОЈЕ СЕ ТИЧУ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА И УПУЋУЈЕ ИХ УПРАВЉАЧУ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА.

САВЕТ КОРИСНИКА ДОНОСИ ПОСЛОВНИК О РАДУ.

РАДИ ИНФОРМИСАЊА СТАНОВНИШТВА У ОПШТИНАМА ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА И УСАГЛАШАВАЊА ЊИХОВИХ ИНТЕРЕСА СА ИНТЕРЕСИМА ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА, УПРАВЉАЧ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА, САЗИВА НАЈМАЊЕ ЈЕДНОМ ГОДИШЊЕ САВЕТ КОРИСНИКА.

КОРИСНИК ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА ДУЖАН је да поштује мере које налаже управљач, а у циљу извршавања законом поверилих послова.

Строго заштићене дивље врсте
Члан 73.

Строго заштићена дивља врста може бити заштићена на територији целе Републике Србије или на појединим њеним деловима.

Ако је неко подручје привремено станиште строго заштићене дивље врсте, а његова се заштита не може осигурати на неки други начин, Министарство може посебним актом, по претходно прибављеном мишљењу министарства надлежног за послове пољопривреде и шумарства, прогласити то подручје или неки његов део привремено заштићеним док траје потреба за заштитом.

БЛИЖИ УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ ЗА СТРОГО ЗАШТИЋЕНЕ ДИВЉЕ ВРСТЕ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ ЊИХОВИХ СТАНИШТА УТВРЂУЈУ СЕ АКТОМ ИЗ ЧЛАНА 48. ОВОГ ЗАКОНА.

ЗАБРАЊЕНИ РАДЊЕ СА СТРОГО ЗАШТИЋЕНИМ ДИВЉИМ ВРСТАМА
Члан 74.

Забрањено је коришћење, уништавање и предузимање других активности којима би се могле угрозити строго заштићене дивље врсте биљака, животиња укључујући и птице и гљива и њихова станишта.

ЗАБРАЊЕНО ЈЕ КОРИШЋЕЊЕ, УНИШТАВАЊЕ И ПРЕДУЗИМАЊЕ ДРУГИХ АКТИВНОСТИ КОЈИМА БИ СЕ МОГЛЕ УГРОЗИТИ СТРОГО ЗАШТИЋЕНЕ ДИВЉЕ ВРСТЕ БИЉАКА, ЖИВОТИЊА И ГЉИВА, УКЉУЧУЈУЋИ И ПТИЦЕ И ЊИХОВА СТАНИШТА.

У смислу става 1. овог члана, забрањено је:

1) уништавати јединке биљака и гљива и њихових развојних облика, брањем, сакупљањем, сечењем или ископавањем и чупањем из корена, у свим фазама биолошког циклуса и угрожавати или уништавати њихова станишта;

2) држати и трговати самониклим строго заштићеним биљкама и гљивама и њиховим развојним облицима;

3) хватати, држати и/или убијати, било којом методом, строго заштићене дивље врсте животиња у свим фазама биолошког циклуса, оштећивати или уништавати њихове развојне облике, јаја иако су празна, гнезда и легла, као и подручја њиховог размножавања, одмараша и угрожавати или уништавати њихова станишта и сл;

4) знатно узнемиравати, нарочито у време размножавања, подизања младих, миграције и хибернације;

5) пресецати миграторне путеве;

6) прикривати, држати, узгајати, трговати, извозити, превозити, отуђивати или на било који начин прибављати и јавно излагати животиње укључујући све њихове дерivate и развојне облике.

Ближи услови и мере заштите за строго заштићене дивље врсте и мере заштите њихових станишта утврђују се актом из члана 48. овог закона.

Дозвољене радње са строго заштићеним дивљим врстама
Члан 75.

Изузејто од члана 74. овог закона, у случају да не постоји друго задовољавајуће решење и да изузеће није штетно по опстанак популација строго заштићених дивљих врста, у новој стапају очувања у њиховом природном подручју распострањености, односно

~~када за дивље врсте птица не постоји друго задовољавајуће решење, Министарство може дозволити радње ради:~~

ИЗУЗЕТНО ОД ЧЛАНА 74. ОВОГ ЗАКОНА, У СЛУЧАЈУ ДА НЕ ПОСТОЈИ ДРУГО ЗАДОВОЉАВАЈУЋЕ РЕШЕЊЕ И ДА ИЗУЗЕЋЕ НИЈЕ ШТЕТНО ПО ОПСТАНАК ПОПУЛАЦИЈА СТРОГО ЗАШТИЋЕНИХ ДИВЉИХ ВРСТА УКЉУЧУЈУЋИ И ПТИЦЕ, У ПОВОЉНОМ СТАЊУ ОЧУВАЊА У ЊИХОВОМ ПРИРОДНОМ ПОДРУЧЈУ РАСПРОСТРАЊЕНОСТИ, МИНИСТАРСТВО МОЖЕ ДОЗВОЛИТИ РАДЊЕ РАДИ:

1) истраживања и образовања, поновног насељавања (репопулације), реинтродукције, поновног уношења и узгоја у *in-situ* и *ex-situ* условима;

2) спречавања озбиљних штета на усевима, стоци, шумама, рибњацима, води и другим облицима својине;

3) заштите јавног здравља и јавне безбедности, а у случају птица и ваздушне безбедности или других разлога од преовладавајућег јавног интереса, укључујући разлоге социјалне или економске природе и корисне последице од првенственог значаја за животну средину;

4) заштите дивљих биљних и животињских врста и очување природних станишта;

5) дозвољавања, под строго контролисаним условима и у ограничном обиму, узимање или задржавање одређених јединки у ограниченим количинама.

Дозволу за случај из става 1. овог члана издаје Министарство по претходно прибављеном мишљењу завода.

Захтев за издавање дозволе из става 2. овог члана садржи научни назив врсте, разлоге, сврху и циљ коришћења, односно СРЕДСТВА, МЕРЕ ИЛИ НАЧИНЕ обављања радњи, елаборат/студију о начину, месту, времену, корисним односно штетним последицама, и друге доказе и релевантне чињенице од значаја за конкретан случај.

Дозвола из става 2. овог члана издаје се решењем.

Евиденције о издатим дозволама из става 2. овог члана води Министарство.

На решење из става 4. овог члана, жалба није дозвољена, али се може покренути управни спор.

Обављање управних послова заштите природе

Члан 101.

Управне послове заштите природе обавља Министарство, надлежни орган аутономне покрајине и надлежни орган јединице локалне самоуправе.

Државни органи, органи аутономне покрајине и органи јединице локалне самоуправе су дужни, у складу с овим законом, ~~Стратегијом, програмима~~ ПРОГРАМОМ заштите природе и документима просторног планирања да:

1) се старају о очувању природе, природних вредности и предеоне разноврсности на своме подручју;

2) проглашавају заштићена природна добра из своје надлежности;

3) обезбеђују услове за заштиту и очување заштићених природних добара из своје надлежности;

4) учествују у поступку проглашења заштићених подручја које проглашава Народна скупштина или Влада или надлежни орган аутономне покрајине или надлежни орган јединице локалне самоуправе;

5) учествују у изради планова управљања заштићеним подручјима из своје надлежности;

- 6) обавештавају јавност о стању природе и природних вредности на свом подручју и о предузимању мера заштите и очувања;
- 7) пружају потребну помоћ јединицама локалне самоуправе на заштити природе на њиховом подручју;
- 8) обављају и друге послове прописане овим законом и прописима донетим на основу овог закона.

Организације за заштиту природе

Члан 103.

Послове заштите природе и природних добара која се налазе на територији Републике Србије обавља Завод за заштиту природе Србије.

Завод за заштиту природе Србије, за територију Републике Србије води регистар заштићених природних добара и информациони систем о заштити природе (базе података о заштићеним природним добрима, стаништима, заштићеним врстама, подручјима еколошке мреже), израђује средњорочни програм ПЛАН заштите природних добара, израђује стручне основе за Стратегију ПРОГРАМ заштите природе и природних вредности Републике Србије и Извештај о стању природе.

Послове заштите природе и природних добара која се целом или већим делом своје површине налазе на територији Аутономне покрајине Војводине, обавља Покрајински завод за заштиту природе.

Организације за заштиту природе су правна лица.

Организације за заштиту природе су установе на чије оснивање, организацију и рад се примењују прописи о јавним службама.

Права, обавезе и одговорности запослених у организацијама за заштиту природе уређују се у складу са општим прописима о раду, док се плате уређују у складу са прописом којим се уређују плате запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе.

У обављању послова заштите природе и природних добара организације за заштиту природе из ст. 1. и 2. овог члана остварују сарадњу кроз усаглашавање програма заштите природних добара.

~~Покрајински завод за заштиту природе доставља средњорочни и годишњи програм заштите природних добара и извештај о њиховом остваривању Заводу за заштиту природе Србије.~~

ПОКРАЈИНСКИ ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ ДОСТАВЉА ПЛАН ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДНИХ ДОБАРА ЗА ПЕРИОД ОД ТРИ ГОДИНЕ И ГОДИШЊИ ПЛАН ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДНИХ ДОБАРА И ИЗВЕШТАЈ О ЊИХОВОМ ОСТАВАРИВАЊУ ЗАВОДУ ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ СРБИЈЕ.

Програми заштите природних добара

Члан 104.

~~Стручни послови из члана 102. овог закона обављају се на основу средњорочног и годишњег програма заштите природних добара, које доносе организације за заштиту природе, у складу са документима заштите природе из члана 111. овог закона.~~

~~На средњорочни програм заштите природних добара сагласност даје Влада, а на годишњи програм заштите природних добара Министарство, односно надлежни орган аутономне покрајине.~~

О остварењу средњорочног и годишњег програма заштите природних добара, организације за заштиту природе подносе извештај Министарству, односно надлежном органу аутономне покрајине.

ПЛНОВИ ЗАШТИТЕ ПРИРОДНИХ ДОБАРА

СТРУЧНИ ПОСЛОВИ ИЗ ЧЛАНА 102. ОВОГ ЗАКОНА ОБАВЉАЈУ СЕ НА ОСНОВУ ПЛАНА ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДНИХ ДОБАРА ЗА ПЕРИОД ОД ТРИ ГОДИНЕ И ГОДИШЊЕГ ПЛАНА ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДНИХ ДОБАРА, КОЈЕ ДОНОСЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ, У СКЛАДУ СА ДОКУМЕНТИМА ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ ИЗ ЧЛАНА 111. ОВОГ ЗАКОНА.

НА ПЛАН ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДНИХ ДОБАРА ЗА ПЕРИОД ОД ТРИ ГОДИНЕ САГЛАСНОСТ ДАЈЕ ВЛАДА, А НА ГОДИШЊИ ПЛАН ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДНИХ ДОБАРА МИНИСТАРСТВО, ОДНОСНО НАДЛЕЖНИ ОРГАН АУТОНОМНЕ ПОКРАЈИНЕ.

О ОСТВАРЕЊУ ПЛАНА ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДНИХ ДОБАРА ЗА ПЕРИОД ОД ТРИ ГОДИНЕ И ГОДИШЊЕГ ПЛАНА ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДНИХ ДОБАРА, ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ ПОДНОСЕ ИЗВЕШТАЈ МИНИСТАРСТВУ, ОДНОСНО НАДЛЕЖНОМ ОРГАНУ АУТОНОМНЕ ПОКРАЈИНЕ.

Средства за обављање делатности организације за заштиту природе прописане овим законом и за рад организације за заштиту природе обезбеђују се из буџета Републике Србије, односно буџета аутономне покрајине и из других извора у складу са законом.

У обављању стручних послова организације за заштиту природе остварују сарадњу са организацијама из области науке, културе, образовања, васпитања и других области и организују активности усмерене на подизање нивоа еколошке свести.

Подстицајне мере за очување и заштиту биолошке и предеоне разноврсности

Члан 108.

Очување угрожених дивљих врста, угрожених станишних типова, заштићених подручја и других заштићених природних добара и еколошке мреже, подстиче се новчаним накнадама и повољним кредитирањем заштитних радњи.

Подстицајне мере из става 1. овог члана намењене су и заштити и очувању биолошке и предеоне разноврсности, а нарочито при управљању које уважава и спроводи мере очувања биолошке и предеоне разноврсности, и које није штетно за природу, као и за давање накнада правним лицима, предузетницима и физичким лицима који ради заштите биолошке и предеоне разноврсности трпе одговарајућа ограничења или штете.

Влада утврђује новчани подстицај и накнаде из ст. 1. и 2. овог члана.

У БУЏЕТУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ОБЕЗБЕЂУЈУ СЕ ПОДСТИЦАЈНА СРЕДСТВА ЗА ОЧУВАЊЕ И ЗАШТИТУ БИОЛОШКЕ, ПРЕДЕОНЕ И ГЕОЛОШКЕ РАЗНОВРСНОСТИ, ЗА ЈЕДИНИЦЕ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ НА ЧИЈОЈ ТЕРИТОРИЈИ СЕ УСПОСТАВЉА ПОДРУЧЈЕ КОЈЕ ЈЕ ПРОГЛАШЕНО АКТОМ ВЛАДЕ, У ЦИЉУ РАЗВОЈА ОНИХ ДЕЛАТНОСТИ КОЈЕ ПОГОДУЈУ ОЧУВАЊУ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА, ОДНОСНО ОЧУВАЊУ И ЦЕЛОВИТОСТИ ЕКОЛОШКИ ЗНАЧАЈНОГ ПОДРУЧЈА.

ВЛАДА УТВРЂУЈЕ ВИСИНУ ПОДСТИЦАЈНИХ СРЕДСТАВА, МЕРИЛА И КРИТЕРИЈУМЕ ЗА ЊИХОВУ РАСПОДЕЛУ ПО ЈЕДИНИЦАМА ЛОКАЛНЕ

САМОУПРАВЕ, КРИТЕРИЈУМЕ ЗА УЧЕШЋЕ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ И ДИНАМИКУ ПРЕНОСА СРЕДСТАВА.

Основни документи заштите природе

Члан 111.

Основни документи заштите природе су: *Стратегија—ПРОГРАМ заштите природе Републике Србије* (у даљем тексту: *Стратегија—ПРОГРАМ*), *програми ПЛАНОВИ заштите природе аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе* и извештаји о стању природе.

Стратегија—ПРОГРАМ је основни инструмент за спровођење потврђених међународних уговора у области заштите природе којим се одређују дугорочни циљеви и мере очувања биолошке и геолошке разноврсности и начин њиховог спровођења.

Стратегија ПРОГРАМ заштите природе

Члан 112.

Стратегију ПРОГРАМ доноси Влада, НА ПРЕДЛОГ МИНИСТАРСТВА, за период од најмање десет година.

Стратегијом се утврђују дугорочни плански оквир и политика интегралне заштите природе укључујући и очувања биодиверзитета предела и геонаслеђа.

Стратегија ПРОГРАМ нарочито садржи анализу (оцену) стања, циљеве, главне задатке, мере, активности и инструменте за очување и унапређење биолошке разноврсности, предела и геонаслеђа, развој мреже заштићених подручја и развој еколошке мреже.

За спровођење *Стратегије ПРОГРАМА* израђују се акциони планови које доноси Влада, за период од највише пет година.

Акциони план из става 4. овог члана може се донети и као саставни део *Стратегије ПРОГРАМА*.

Стратегија ПРОГРАМ се израђује на основу извештаја о стању природе и нарочито садржи: начела и опште циљеве, оцену стања, посебне циљеве и активности за њихово спровођење као и могуће изворе финансирања.

Извештај о стању природе израђује Завод за заштиту природе Србије у сарадњи са другим стручним и научним организацијама и другим јавним службама.

По потреби може се извршити ревизија *Стратегије ПРОГРАМА* пре истека периода за који је донета.

Стратегија ПРОГРАМ се објављује у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Програм заштите природе

Члан 113.

Аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе, у оквиру надлежности утврђених овим и посебним законом и у складу са *Стратегијом* и својим специфичностима, доносе програме заштите природе за период од десет година.

Две или више јединица локалне самоуправе могу донети заједнички програм из става 4. овог члана.

СПРОВОЂЕЊЕ ПРОГРАМА ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ

Члан 113.

АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА И ЈЕДИНИЦА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ, У ОКВИРУ НАДЛЕЖНОСТИ УТВРЂЕНИХ ОВИМ И ПОСЕБНИМ ЗАКОНОМ И У СКЛАДУ СА ПРОГРАМОМ И СВОЈИМ СПЕЦИФИЧНОСТИМА, ДОНОСЕ МЕРЕ ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ У ОКВИРУ СВОИХ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНТА.

Извештај о стању природе
Члан 114.

Министарство једанпут у пет година подноси Влади Извештај о стању природе у Републици Србији, који садржи нарочите:

МИНИСТАРСТВО У СКЛАДУ СА ОДРЕДБАМА ЗАКОНА КОЈИ УРЕЂУЈЕ ПЛАНСКИ СИСТЕМ ПОДНОСИ ВЛАДИ ИЗВЕШТАЈ О СТАЊУ ПРИРОДЕ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ, КОЈИ САДРЖИ НАРОЧИТО:

- 1) податке о стању геолошке, биолошке и предеоне разноврсности, заштићених природних добара, еколошки значајних подручја, еколошких коридора и еколошке мреже са анализом степена угрожености, факторима угрожавања и проблемима у заштити и унапређењу;
- 2) податке о утицајима коришћења природних вредности добара па геолошку, биолошку и предеону разноврсност, на заштићена природна добра и еколошку мрежу;
- 3) податке о утицајима поједињих пројеката и активности на природу и њене вредности;
- 4) оцену спроведених мера у очувању природе, њених вредности и предеоне разноврсности;
- 5) анализу спровођења Стратегије ПРОГРАМА и других докумената значајних за заштиту природе;
- 6) оцену спроведеног стручног надзора који обавља Завод;
- 7) податке о коришћењу финансијских средстава за заштиту природе;
- 8) процену потребе израде нових или измене и допуне постојећих докумената као и друге важне податке за заштиту и очување природе.

Извештај из става 1. овог члана припрема Завод, у сарадњи с Покрајинским заводом за заштиту природе и другим стручним и научним институцијама.

Аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе припремају извештаје о стању природе на свом подручју.

Инспекцијски надзор
Члан 119

НА ПОСТУПАК ВРШЕЊА ИНСПЕКЦИЈСКОГ НАДЗОРА ПРИМЕЊУЈУ СЕ ОДРЕДБЕ ЗАКОНА КОЈИ УРЕЂУЈЕ ИНСПЕКЦИЈСКИ НАДЗОР, АКО ОВИМ ЗАКОНОМ НИЈЕ ДРУГАЧИЈЕ ПРОПИСАНО.

Инспекцијски надзор врши Министарство преко инспектора за заштиту животне средине у оквиру делокруга утврђеног овим законом.

У вршењу инспекцијског надзора над прекограницним прометом и трговином строго заштићеним и заштићеним врстама, као и живим примерцима дивљих животиња надлежни инспектор сарађује са овлашћеним лицем за издавање дозвола из члана 94. овог закона.

Аутономној покрајини поверава се вршење инспекцијског надзора над применом одредаба овог закона на заштићеним подручјима, која се налазе на територији аутономне покрајине.

Јединици локалне самоуправе повераја се вршење инспекцијског надзора над применом одредаба овог закона на заштићеним подручјима која проглашава надлежни орган јединице локалне самоуправе, КАО И ИНСПЕКЦИЈСКИ НАДЗОР НАД СПРОВОЂЕЊЕМ УСЛОВА И МЕРА ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ ВАН ЗАШТИЋЕНИХ ПОДРУЧЈА НА ТЕРИТОРИЈИ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ.

Инспекцијски надзор из става 1. овог члана обавља се без претходног писаног обавештавања надзираног субјекта и прибављања писаног налога за инспекцијски надзор.

Изузетно, инспектор може обавестити надзираног субјекта о почетку инспекцијског надзора, ако процени да је такво обавештење потребно у циљу обављања надзора.

XVI КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Привредни преступи

Члан 125.

Новчаном казном од 1.500.000 до 3.000.000 динара казниће се за привредни преступ правно лице ако:

+)- користи простор, природне ресурсе, заштићена подручја на начин који проузрокује трајно нарушавање биолошке, геолошке, хидролошке, недолошке и предеоне разноврсности (члан 8. став 2);

1) У ПЛАНИРАЊУ, УРЕЂЕЊУ И КОРИШЋЕЊУ ПРОСТОРА, ПРИРОДНИХ РЕСУРСА, ЗАШТИЋЕНИХ ПОДРУЧЈА И ЕКОЛОШКЕ МРЕЖЕ НЕ ПОСТУПА У СКЛАДУ СА УСЛОВИМА И МЕРАМА ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ (ЧЛАН 8. СТАВ 1);

1А) ОСНОВЕ, ПЛНОВЕ И ПРОГРАМЕ КОЈИ ОБУХВАТАЈУ ЗАШТИЋЕНО ПОДРУЧЈЕ ИЛИ ЧИЈЕ СПРОВОЂЕЊЕ МОЖЕ ИМАТИ ЗНАЧАЈАН НЕГАТИВАН УТИЦАЈ НА ЦИЉЕВЕ ОЧУВАЊА И ЦЕЛОВИТОСТ ЕКОЛОШКИ ЗНАЧАЈНОГ ПОДРУЧЈА, ДОНЕСЕ БЕЗ САГЛАСНОСТИ МИНИСТРА НАДЛЕЖНОГ ЗА ПОСЛОВЕ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ, ОДНОСНО ОЦЕНЕ ПРИХВАТЉИВОСТИ ЗА ЕКОЛОШКИ ЗНАЧАЈНО ПОДРУЧЈЕ (ЧЛАН 8. СТАВ 2);

1Б) НЕ УСАГЛАСИ ОСНОВЕ, ПЛНОВЕ И ПРОГРАМЕ СА АКТОМ О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА, ПЛНОМ УПРАВЉАЊА ЗАШТИЋЕНИМ ПОДРУЧЈЕМ И СМЕРНИЦАМА ЗА УПРАВЉАЊЕ ЕКОЛОШКИ ЗНАЧАЈНИМ ПОДРУЧИМА (ЧЛАН 8. СТАВ 3);

2) не поступа у складу са мерама заштите природе утврђеним у плановима, програмима, основама и пројектно-техничком документацијом (члан 8. став 3);

2) КОРИСТИ ПРИРОДНЕ РЕСУРСЕ, ОБАВЉА ГРАЂЕВИНСКЕ И ДРУГЕ РАДОВЕ, АКТИВНОСТИ И ИНТЕРВЕНЦИЈЕ У ПРИРОДИ, СУПРОТНО МЕРАМА ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ УТВРЂЕНИМ У ПЛНОВИМА, ОСНОВАМА, ПРОГРАМИМА И ПРОЈЕКТНО-ТЕХНИЧКОЈ ДОКУМЕНТАЦИЈИ (ЧЛАН 8. СТАВ 5).

3) не изврши санацију односно рекултивацију (члан 8. став 4 СТАВ 6);

4) без одлагања и о свом трошку не отклони штетне последице које су у природи и заштићеним природним добрима, настале услед пројекта и активности изведених без утврђених услова заштите природе или супротно датим условима (члан 13. став 1);

5) врши или покуша сакупљање и/или коришћење примерака строго заштићених или заштићених дивљих врста без дозволе, односно супротно прописаним условима (чл. 75, 76. и 77);

5а) држи, тргује или покуша да тргује са примерцима строго заштићених или заштићених дивљих врста супротно чл. 86а, 90. и 94. овог закона;

6) врши или покуша да изврши прекогранични промет, укључујући отпрему, транспорт и транзит, примерака строго заштићених, заштићених или алохтоних дивљих врста без одговарајуће дозволе или потврде коју издаје Министарство, или користи дозволу или потврду која је поништена или чији је рок важења истекао (члан 94. став 4. тач. 1) и 3));

6а) врши или покуша прекогранични промет дивљих врста супротно издатој дозволи или потврди, односно користи дозволу или потврду издату за прекогранични промет за било који други примерак осим за онај за који је издата (94. став 4. тачка 2));

6б) користи лажну, фалсификовану дозволу или потврду за прекогранични промет примерака строго заштићених, заштићених или алохтоних дивљих врста, укључујући и исправу на којој су вршене неовлашћене измене (члан 94. став 4. тачка 4));

3) не изврши пријаву или изврши лажну пријаву прекограничног промета строго заштићених, заштићених или алохтоних дивљих врста у складу са чланом 95. овог закона.

За привредни преступ из става 1. овог члана, може се изрећи новчана казна у сразмери са висином учињене штете, неизвршене обавезе, или вредности робе или друге ствари која је предмет привредног преступа, а највише до двадесетоструког износа учињене штете, неизвршене обавезе или вредности робе или друге ствари која је предмет привредног преступа.

Новчаном казном у износу од 100.000 до 200.000 динара казниће се за привредни преступ из става 1. овога члана и одговорно лице у правном лицу.

За привредни преступ из става 1. овог члана, а нарочито у случају понављања привредног преступа, поред прописане новчане казне привредном друштву или другом правном лицу, може се изрећи и заштитна мера забране обављања одређене привредне делатности, а одговорном лицу заштитна мера забране вршења одређене дужности у трајању до десет година.

За привредни преступ из става 1. тач. 5), 5а), 6), 6а), 6б) и 7), овог члана уз казну обавезно се изриче и заштитна мера трајног одузимања примерака строго заштићених, заштићених и алохтоних врста који су наведени у поништеним дозволама и потврдама, као и предмета који су употребљени или намењени за њихово извршење, односно који су настали тим извршењем.

За привредни преступ из става 1. овог члана може се уз казну изрећи и заштитна мера одузимања предмета који су употребљени или намењени за извршење привредног преступа, односно који су настали извршењем привредног преступа.

Прекраји Члан 126.

Новчаном казном од 500.000 до 2.000.000 динара казниће се за прекрај правно лице ако:

1) планиране пројекте и активности у природи, а који сами или с другим пројектима или активностима могу имати утицај на еколошки значајно подручје или заштићено природно добро, обавља без сагласности (члан 10. став 3);

1) У ПОСТУПКУ ИЗРАДЕ ПЛНОВА, ОСНОВА, ПРОГРАМА, ПРОЈЕКАТА, РАДОВА И АКТИВНОСТИ НЕ ПРИБАВИ УСЛОВЕ ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ ИЛИ ПОСТУПА СУПРОТНО УСЛОВИМА ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ (ЧЛ. 9. И 13.);

- 2) обавља радње, активности и делатности којима се угрожава хидролошка појава или опстанак и очување биолошке разноврсности (члан 18. став 4);

3) (брисана)

4) користи хемијска средства, без прибављене сагласности Министарства (члан 19. став. 3);

5) генетички материјал узима из природе, супротно члану 20. став 2. овог закона;

6) обавља или предузима радње и делатности које могу нарушити својства заштићеног подручја (чл. 29. до 35);

7) обавља радње и/или активности које могу да доведу до нарушавања или уништавања еколошки значајног подручја (члан 39. став 5);

8) у заштићеном подручју обавља делатност супротно плану управљања (члан 52. став 4);

9) радове и активности односно извођење пројекта на заштићеном подручју обавља без или противно акту о условима и мерама заштите природе или не пријави управљачу (члан 57. ст. 3, 4. и 5);

10) на примерен начин и о свом трошку не предузме све дозвољене радње и активности како би се спречио настанак штете (члан 64. став 2);

11) предузима радње којима се могу угрозити строго заштићене врсте биљака, животиња, гљива И ПТИЦА и њихових станишта (члан 74);

12) не прибави дозволу из члана 75. овог закона;

13) сакупља и користи заштићене дивље врсте супротно прописаним условима (члан 77);

14) обавља истраживања на заштићеним врстама без дозволе министарства и/или не достави резултате истраживања (члан 78);

15) користи забрањена средства за хватање и убијање дивљих животиња супротно члану 79. овог закона;

16) ако не предузима мере заштите из члана 81. овог закона;

17) уноси алохтоне дивље врсте и њихове хибриде у слободну природу, односно у контролисане услове супротно члану 82. овог закона;

18) врши премештање живих примерака аутохтоних дивљих врста без сагласности Министарства (члан 84);

19) врши реинтродукцију дивљих врста без дозволе министарства (члан 85);

20) држи примерке строго заштићених, заштићених или алохтоних врста дивљих животиња или не обележава или обележава примерке строго заштићених или заштићених дивљих врста супротно прописаним условима (чл. 86 и 86а);

20а) држи примерке строго заштићених или заштићених дивљих врста за које је Министарство одбило захтев за издавање потврде (члан 88);

21) поседује примерке строго заштићених, заштићених или алохтоних врста дивљих животиња супротно члану 87. овог закона;

22) узгаја дивље врсте супротно члану 89. овог закона;

23) ако обавља послове прихватилишта без дозволе Министарства (члан 91);

24) поступа са нађеним примерцима строго заштићених и заштићених дивљих врста животиња супротно члану 93. овог закона;

25) узима из природе геолошка и палеонтолошка документа који су проглашени заштићеним природним добрима или се налазе на објекту геонаслеђа, заштићеном налазишту или лежишту минералних сировина супротно члану 98. овог закона;

26) врши истраживања налазишта геолошких и палеонтолошких докумената супротно члану 99. овог закона;

27) ако врши извоз покретних заштићених природних докумената, супротно члану 100. овог закона;

27a) ако не поступи по решењу инспектора из члана 121. овог закона.

За прекрај из става 1. овог члана може се изрећи новчана казна у сразмери са висином причињене штете или неизвршене обавезе, вредности робе или друге ствари која је предмет прекраја, а највише до двадесетоструког износа тих вредности.

За прекрај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у предузећу или другом правном лицу новчаном казном од 25.000 до 150.000 динара.

За радње из члана 125. став 1. тач. 5), 5a), 6), 6a), 6b) и 7), као и за радње из става 1. овог члана, казниће се предузетник за прекрај новчаном казном од 250.000 до 500.000 динара.

За радње из члана 125. став 1. тач. 5), 5a), 6), 6a), 6b) и 7), као и за радње из става 1. овог члана, казниће се за прекрај физичко лице новчаном казном од 50.000 до 150.000 динара или казном затвора до 30 дана.

За прекрај из става 1. овог члана може се уз казну изрећи и заштитна мера одузимања предмета који су употребљени или намењени за извршење прекраја, односно који су настали извршењем прекраја.

За прекрај из ст. 5. и 6. овог члана уз казну обавезно се изриче и заштитна мера трајног одузимања примерака строго заштићених, заштићених и алохтоних врста који су наведени у поништеним дозволама и потврдама, као и предмета који су употребљени или намењени за њихово извршење, односно који су настали тим извршењем.

За прекрај из става 1. овог члана, поред прописане новчане казне правном лицу, односно предузетнику, може се изрећи и заштитна мера забране вршења одређене делатности у трајању до три године, а одговорном лицу заштитна мера забране вршења одређених послова у трајању до једне године.

Прекрај одговорног лица у органу државне управе, имаоцу јавних овлашћења, односно овлашћеном правном лицу

Члан 127.

Новчаном казном од 25.000 до 150.000 динара казниће се за прекрај одговорно лице у државном органу, органу територијалне аутономије, органу јединице локалне самоуправе и имаоцу јавних овлашћења ако:

1) У ПЛАНИРАЊУ, УРЕЂЕЊУ И КОРИШЋЕЊУ ПРОСТОРА, ПРИРОДНИХ РЕСУРСА, ЗАШТИЋЕНИХ ПОДРУЧЈА И ЕКОЛОШКЕ МРЕЖЕ НЕ ПОСТУПА У СКЛАДУ СА УСЛОВИМА И МЕРАМА ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ (ЧЛАН 8. СТАВ 1);

1A) ОСНОВЕ, ПЛНОВЕ И ПРОГРАМЕ КОЈИ ОБУХВАТАЈУ ЗАШТИЋЕНО ПОДРУЧЈЕ ИЛИ ЧИЈЕ СПРОВОЂЕЊЕ МОЖЕ ИМАТИ ЗНАЧАЈАН НЕГАТИВАН УТИЦАЈ НА ЦИЉЕВЕ ОЧУВАЊА И ЦЕЛОВИТОСТ ЕКОЛОШКИ ЗНАЧАЈНОГ ПОДРУЧЈА, ДОНЕСЕ БЕЗ САГЛАСНОСТИ МИНИСТРА НАДЛЕЖНОГ ЗА ПОСЛОВЕ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ, ОДНОСНО ОЦЕНЕ ПРИХВАТЉИВОСТИ ЗА ЕКОЛОШКИ ЗНАЧАЈНО ПОДРУЧЈЕ (ЧЛАН 8. СТАВ 2.)

1B) НЕ УСАГЛАСИ ОСНОВЕ, ПЛНОВЕ И ПРОГРАМЕ СА АКТОМ О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАШТИЋЕНОГ ПОДРУЧЈА, ПЛАНОМ УПРАВЉАЊА ЗАШТИЋЕНИМ

ПОДРУЧЈЕМ И СМЕРНИЦАМА ЗА УПРАВЉАЊЕ ЕКОЛОШКИ ЗНАЧАЈНИМ ПОДРУЧЛИМА (ЧЛАН 8. СТАВ 3);

- 1) У поступку за доношење планова и програма не прибави услове заштите природе (члан 9. ст. 1. и 2);
- 2) у поступку за доношење планова и програма не прибави услове заштите природе (члан 9. ст. 1. и 2);
- 3) не одреди количину воде у влажним и воденим екосистемима која је нужна за очување хидролошке појаве и опстанак биолошке разноврсности (члан 18. став 5);
- 4) не прати стање еколошки значајних подручја, еколошких коридора и целе еколошке мреже (члан 39. став 4);
- 5) не достави планове И ПРОГРАМЕ управљања и извештаје о остваривању планова и програма управљања и не обезбеди обавештавање јавности О ПРЕДЛОГУ ПЛАНА УПРАВЉАЊА (члан 54);
- 6) у поступку израде плана не прибави услове заштите природе (члан 55. став 3);
- 7) не донесе Правилник о унутрашњем реду и чуварској служби (члан 56);
- 8) не управља заштићеним подручјем на прописан начин (члан 68);
- 9) ~~средства остварена по основу накнаде за коришћење природног подручја не користи за заштиту и унапређивање заштићеног подручја и не води их на посебном рачуну (члан 70. став 8);~~
- 10) не обавља стручне послове из оквира своје делатности из члана 102. став 1. тач. 8), 13), 16) и 19) овог закона.
- 11) не прибави сагласност надлежног органа на ~~једњорочни, односно годишњи програм заштите природних добара~~ ПЛАН ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДНИХ ДОБАРА ЗА ПЕРИОД ОД ТРИ ГОДИНЕ И НА ГОДИШЊИ ПЛАН ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДНИХ ДОБАРА (члан 104. став 2).

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 34.

ВЛАДА ЂЕ У РОКУ ОД ШЕСТ МЕСЕЦИ ОД ДАНА СТУПАЊА НА СНАГУ ОВОГ ЗАКОНА, ПРОПИСАТИ АКТ КОЈИМ ЂЕ СЕ ДЕФИНИСАТИ ПОСТУПАК, БЛИЖИ УСЛОВИ И НАЧИН РЕШАВАЊА ЗАПОЧЕТИХ ПОСТУПАКА.

ЧЛАН 35.

ПОДРУЧЈА КОЈА СУ КЛАСИФИКОВАНА КАО ПОДРУЧЈА ОД ЕВРОПСКОГ ЗНАЧАЈА У СКЛАДУ СА КРИТЕРИЈУМИМА УТВРЂЕНИМ У ЧЛАНУ 38.СТАВ 4. ОВОГ ЗАКОНА, УСПОСТАВЉАЈУ СЕ КАО ДЕЛОВИ ЕКОЛОШКЕ МРЕЖЕ У СКЛАДУ СА ЧЛАНОМ 38.СТАВ 5. ОВОГ ЗАКОНА И УЖИВАЈУ ПУНУ ЗАШТИТУ У СКЛАДУ СА ОДРЕДБАМА ОВОГ ЗАКОНА ДОК НЕ ПОСТАНУ ДЕО ЕВРОПСКЕ ЕКОЛОШКЕ МРЕЖЕ НАТУРА 2000.

ЧЛАН 36.

НА ПОДЗАКОНСКЕ ПРОПИСЕ ДОНЕТЕ У СКЛАДУ СА ЗАКОНОМ О ЗАШТИТИ ПРИРОДЕ („СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК РС”, БР. 36/09, 88/10, 91/10-ИСПРАВКА, 14/16 И 95/18-ДРУГИ ЗАКОН), КОЈИ НА ДРУГАЧИЛИ НАЧИН УРЕЂУЈУ ПИТАЊА КОЈА СУ ПРЕДМЕТ УРЕЂИВАЊА ОВОГ ЗАКОНА ПРИМЕЊУЈУ СЕ ОДРЕДБЕ ОВОГ ЗАКОНА, ДО ЊИХОВОГ УСАГЛАШАВАЊА СА ОВИМ ЗАКОНОМ.

ЧЛАН 37.

ПОДЗАКОНСКИ ПРОПИСИ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ОВОГ ЗАКОНА БИЋЕ ДОНЕТИ У РОКУ ОД ГОДИНУ ДАНА ОД ДАНА СТУПАЊА НА СНАГУ ОВОГ ЗАКОНА.

ЧЛАН 38.

ОВАЈ ЗАКОН СТУПА НА СНАГУ ОСМОГ ДАНА ОД ДАНА ОБЈАВЉИВАЊА У „СЛУЖБЕНОМ ГЛАСНИКУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ”.

